

Erasmus kouluissa -hankkeen toteutuminen vastaanottavien oppilaiden näkökulmasta

Antti Nykänen

Tekijä Antti Nykänen	Ryhmä tai aloitusvuosi 2010
Opinnäytetyön nimi Erasmus kouluissa -hankkeen toteutuminen vastaanottavien oppilaiden näkökulmasta	Sivu- ja liitesivumäärä 47+8
Ohjaaja Tarja Autio	
Tämän tutkimuksen toimeksiantajana toimi Eurooppalainen Suomi ry, joka on vastuussa Erasmus kouluissa -hankkeen toteutuksesta. Hankkeen kautta ulkomaalaiset vaihto-opiskelijat vierailevat peruskoulu- ja lukioluokkien tunneilla kertoen omasta kotimaastaan ja muista aiheista. Hankkeen päätavoitteina on suomalaisten oppilaiden kotikansainvälistäminen, kulttuurintuntemuksen lisääminen sekä kannustaminen opiskeluun ulkomailla. Näiden lisäksi tavoitteina on myös tuoda esille Eurooppa-teemaa kouluissa sekä lisätä tietämystä EU:n vaihto-ohjelmista. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kvantitatiivisen tutkimuksen kautta, kuinka hyvin hankkeen tavoitteet on saavutettu. Tavoitteiden toteutumista selvitettiin vastaanottaville oppilaille jaetun kyselylomakkeen kautta. Vastaajia oli yhteensä 156 kaikilta kolmelta koulutusasteelta. Kysely tehtiin yhteensä seitsemässä koulussa Helsingin alueella. Tutkimusprosessi aloitettiin helmikuussa 2013, kouluvierailut aloitettiin maaliskuussa 2013 ja prosessi saatiin päätökseen toukokuussa 2013. Tutkimustuloksista kävi ilmi, että kokonaisuudessaan hankkeen tavoitteet on saavutettu hyvin. Jopa 83 % vastaajista piti vierailujen sisältöä mielenkiintoisina, 90 % koki saaneensa lisätietoa vieraasta kulttuurista, 51 % koki kannustusta ulkomailla opiskeluun, 45 % koki oppineensa lisää Euroopasta ja 73 % muisti vierailun päätteeksi, että kyseessä on Erasmus -vaihto-ohjelma jonka kautta vierailija on saapunut Suomeen. Tuloksista kävi myös ilmi, että oppitunneista on eniten hyötyä vastaanottaville oppilaille silloin, kun vierailijalla on aiempaa opetuskokemusta. Jatkossa vierailijoita tulisi kehottaa kertomaan enemmän Euroopasta, EU:sta ja Erasmuksesta sekä suunnittelemaan tarkemmin pitämiensä oppituntien sisältöä riippuen vastaanottavien oppilaiden koulutusasteesta.	
Asiasanat Kotikansainvälistyminen, vaihto-opiskelu, Erasmus	

13 September 2013

Degree programme in Business

Author Antti Nykänen	Group or year of entry 2010
The title of thesis Student Perspectives on the Erasmus in Schools project in practice	Number of report pages and attachment pages 47+8
Advisor Tarja Autio	
The client for this research was Eurooppalainen Suomi ry which is responsible for the implementation of the Erasmus in Schools project. Through this project foreign exchange students visit in primary schools, upper secondary schools and high schools informing students about their homeland and other topics. The primary goals for this project are the implementation of Internationalisation at Home as well as teaching students about different cultures and encouraging them to study abroad. The goals also include increasing knowledge about the European Union exchange programs and bringing up discussion about different themes about Europe in schools. The goal of this research was to find out through quantitative research how well the goals of the project have been achieved. This was researched with the help of a questionnaire that was handed out to the students who had a foreign exchange student as a visitor in their class. There were 156 respondents from all three levels of education. The research was done in seven different schools in the Helsinki City area. The process started in February of 2013, the school visits began in March of 2013 and the process was completed in May of 2013. According to the results, the goals of the project were achieved well. 83 % of the respondents thought that the content of the school visit was interesting, 90 % thought that they gained more information about a foreign culture, 51 % thought they were encouraged to study abroad, 45 % thought they learned more about Europe and 73 % recalled the name of the exchange program that the visitor had arrived to Finland through. The results also indicated that the students get the most benefit out of visits where the visitor has previous teaching experience. In the future the visitors should be advised to tell more about Europe and the European Union as well as plan the content of their lessons according to the level of education of the class they are attending.	
Key words Internationalisation at Home, student exchange, Erasmus	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät.....	2
1.2	Tutkimusongelma.....	2
1.3	Tutkimuksen merkitys toimeksiantajalle.....	3
2	Kansainvälisyys ja kotikansainvälistyminen opetussuunnitelmassa.....	5
2.1	Kansainvälisyysopintojen merkitys työelämässä.....	7
2.2	Kotikansainvälistyminen	8
3	Erasmus –vaihto-ohjelma	11
3.1	Koulu Euroopassa – Eurooppa koulussa –ohjelma	12
3.2	Erasmus kouluissa –hanke	12
4	Kvantitatiivisen tutkimuksen toteutus.....	14
4.1	Tutkimuksen perusjoukko, rajausta ja otos	14
4.2	Kyselylomakkeen ja saatekirjeen laadinta	15
4.3	Aineiston kerääminen	18
5	Tutkimustulokset ja analyysi.....	19
5.1	Vastaanottavien ja vierailevien opiskelijoiden taustatiedot	19
5.2	Oppitunneilla käsitellyt teemat.....	20
5.3	Vierailijan ymmärrettävyys	21
5.4	Käsiteltyjen teemojen mielenkiintoisuus.....	22
5.5	Eurooppa -aiheen ja Euroopan unionin käsittely.....	24
5.6	Vierailijan oman kotimaan ja sen kulttuurin käsittely	28
5.7	Motivoiminen kielten opiskeluun	29
5.8	Ulkomailla opiskelun käsittely	31
5.9	Oppitunnin oppiaineen käsittely ja hyödyllisyys.....	35
5.10	Erasmus -vaihto-ohjelman käsittely.....	36
5.11	Vierailijoiden ja vastaanottavien opiskelijoiden kokemusten vertailu	37
6	Johtopäätökset ja kehitysideat	39
6.1	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	39
6.2	Johtopäätökset	40
6.3	Kehitysideat.....	41
7	Oman oppimisen arviointi	44

Lähteet.....	45
Liitteet	48

1 Johdanto

Euroopasta on tulossa entistä globaalimpi ja yhtenäisempi niin työ- kuin kouluelämässä. Euroopan yhtenäistyminen tuo mukanaan uusia mahdollisuuksia sekä vaatimuksia varsinkin liikkuvuuden osalta, minkä vuoksi nuoret on hyvä tutustuttaa muihin Euroopan maihin sekä kulttuureihin jo hyvissä ajoin, jotta he voivat tulevaisuudessa toimia menestyneesti globalisoituvassa ympäristössä.

Erasmus kouluissa -projekti on valtakunnallinen, Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn rahoittama projekti, jossa Suomeen tulleet Erasmus -vaihto-opiskelijat vierailevat suomalaisissa peruskouluissa ja lukioissa kertoen omasta maastaan ja sen kulttuurista samalla kotikansainvälistäen suomalaisia oppilaita ja opiskelijoita (Eurooppalainen Suomi ry 2010a). CIMO on kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka perustettiin vuonna 1991. Sen perustehtävänä on edistää suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymistä niin koulutuksen, työelämän kuin kulttuurinkin alueilla. (CIMO 2013a.) Erasmus kouluissa –projektin kautta eurooppalaiset opiskelijat voivat esitellä tunneilla omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä samalla itse tutustua suomalaisen koulun arkeen. Toimintaan osallistuminen on kouluille täysin maksutonta. (Eurooppalainen Suomi ry 2010a.)

Opiskelijat vierailevat kouluissa opettajien esittämien toivomusten ja kunkin opiskelijan oman erityisosaamisen mukaan. Esimerkiksi saksankielisiä opiskelijoita pyritään saamaan vierailulle kouluihin, joissa opetetaan saksaa ja eurooppalaiset vaihto-opiskelijat voivat vierailla esim. OPO -tunneilla kertoen ulkomailla opiskelusta. Nuorten eurooppalaisten vierailujen on koettu hyvin tukevan eri aineiden kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteita sekä motivoineen oppilaita kielten opiskeluun. (Eurooppalainen Suomi ry 2010a.) Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kvantitatiivisen tutkimuksen kautta, miten vierailut ovat vaikuttaneet vastaanottavien oppilaiden mielipiteisiin ja tätä kautta analysoida miten hankkeen tavoitteet on saavutettu. Opinnäytetyössä selvitetään ensin mitä kansainvälisyys ja kotikansainvälistyminen kouluissa on sekä perehdytään Erasmus -vaihto-ohjelmaan ja Erasmus kouluissa -hankkeeseen. Tämän jälkeen selitetään tutkimuksen menetelmät ja toteutus sekä analysoidaan tulokset samalla kertoen päätelmistä ja kehitysideoista.

Valitsin tämän aiheen opinnäytetyöni aiheeksi juurikin sen takia, että kansainvälisyys koulutuksessa ja työelämässä kiinnostaa minua todella paljon. Olen itse ollut vaihto-opiskelijana Yhdysvalloissa ja toiseen kulttuuriin sulautuminen ei ole minulle vierasta. Toivon myös sijoittuvani kansainvälisiin tehtäviin tulevalla urallani. Minua kiinnosti erityisesti se näkökulma, että millä käytännön keinoilla suomalaisia pyritään kansainvälistämään kotimaassa. Tämän opinnäytetyön tekemisen kautta pääsin tutustumaan tähän käytännön toteutukseen henkilökohtaisesti ja opin myös millaisia tuloksia tämä toteutus saa aikaan.

1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kvantitatiivisen tutkimuksen avulla, mitä vastaanottavat oppilaat saivat irti vaihto-oppilaan vierailusta ja miten se vaikutti heidän aikaisempiin tietoihinsa ja asenteisiinsa Euroopasta, vieraista kulttuureista sekä opiskelusta ulkomailla. Tutkimuksessa tiedusteltiin muun muassa sitä, millaisia asioita opetustilaisuudessa käsiteltiin, oppivatko oppilaat lisää Euroopasta ja muista kulttuureista sekä lisäsiikö se heidän kiinnostustaan Eurooppaan sekä mahdolliseen opiskeluun ulkomailla. Tutkimus tehtiin toimeksiantona Eurooppalainen Suomi ry:lle, joka on vastuussa Erasmus kouluissa -hankkeen toteutumisesta. Tutkimus suoritettiin kyselylomakkeen avulla paikan päällä välittömästi opetustilaisuuden jälkeen. Kysely oli nimetön ja suoritettiin itsenäisesti.

1.2 Tutkimusongelma

Tutkimuksen pääongelmana oli selvittää: Kuinka hyvin Erasmus kouluissa -hankkeen tavoitteet on saavutettu? Hankkeen tavoitteisiin kuului antaa ulkomaisille opiskelijoille tilaisuus esitellä kotimaataan ja tutustua suomalaiseen kulttuuriin, tukea suomalaisten oppilaiden kotikansainvälistymistä, lisätä kulttuurintuntemusta, käsitellä kouluissa Eurooppaan liittyviä teemoja sekä rohkaista ulkomailla opiskeluun ja tiedottaa EU:n vaihto-ohjelmista (Tuokko 2011).

Hankkeen tavoitteet ovat hyvin laajat, minkä vuoksi tutkimusta varten tuli valita myös alaongelmia lisäkysymysten muodossa. Alaongelmiksi valittiin seuraavat:

1. Oppivatko oppilaat lisää Euroopasta, muista kulttuureista ja ulkomailta opiskelusta ja lisäksi se heidän kiinnostustaan näihin aiheisiin?
2. Saivatko oppilaat lisää tietoa kyseistä oppiaineesta ja kuinka hyödyllistä tieto oli?
3. Lisäkö oppitunti oppilaiden motivaatiota lähteä itse ulkomaille opiskelemaan tai opiskella vieraita kieliä?
4. Selvisikö oppilaille mitä Erasmus -vaihto-ohjelma tarkoittaa?

Alaongelmiin löytyviä vastauksia teoriaosuudesta, kysymyslomakkeesta sekä tuloksista voidaan tarkastella peittomatriisin avulla (Taulukko 1). Tutkimusongelmien lisäksi tarkoituksena oli tutkia, miten esimerkiksi opettavan vaihto-oppilaan aikaisempi opetuskokemus tai vastaajan ikä vaikuttivat vastauksiin.

Taulukko 1. Peittomatriisi

	Teorian luku	Kysymyslomake	Tulosten analyysi
Alaongelma 1	2-2.2, 3-3.2	2-4	5.2, 5.5, 5.6, 5.8
Alaongelma 2	2.2, 3.2	5, 5a, 5b	5.9
Alaongelma 3	2.1, 3	4	5.7, 5.8
Alaongelma 4	3, 3.2	6	5.10

1.3 Tutkimuksen merkitys toimeksiantajalle

Tutkimuksen toimeksiantajana toimi Eurooppalainen Suomi ry, joka on kaikille Eurooppa-asioista kiinnostuneille avoin kansalaisjärjestö, joka suhtautuu myönteisesti Euroopan integraatioon, mutta tahtoo samalla kehittää Euroopan unionia nykyistä tehokkaampaan, avoimempaan ja demokraattisempaan suuntaan (Eurooppalainen Suomi ry 2010b).

Eurooppalainen Suomi ry toimii puoluepoliittisesti sitoutumattomana EU-politiikan keskustelufoorumina Suomessa ja tiedottaa kansalaisille ajankohtaisista EU-kysymyksistä. Järjestöön kuuluu tuhansia henkilöjäseniä sekä suuri joukko yhteisöjäseniä ja alueyhdistyksiä. Toiminta ulottuu seminaareista toritapahtumiin ja kulttuuritapahtumista kansainväliseen ohjelmaan. Järjestö osallistuu EU-keskusteluun omalla julkaisu-toiminnalla ja erilaisilla kannanotoilla. (Eurooppalainen Suomi ry 2010b.)

Eurooppalainen Suomi pyrkii toiminnallaan lisäämään kansalaisten aktiivisuutta, keskustelua EU:sta ja eurooppalaisista teemoista laajemminkin sekä lisäämään ja parantamaan kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen vaikutusmahdollisuuksia Euroopassa (Eurooppalainen Suomi ry 2010b).

Tämän tutkimuksen kautta toimeksiantaja saa tietoa Erasmus kouluissa -hankkeen onnistumisesta sille valitussa kohderyhmässä ja pystyy näin kehittämään toimintaansa entistä paremmaksi. Tutkimuksen kohteena oleva hanke on osa Koulu Euroopassa - Eurooppa koulussa -ohjelmaa, josta onkin aikaisemmin tehty Management Institute of Finland -konsulttiyhtiön toimesta arviointi. Arvioinnissa todetaankin, että ohjelman varsinaisesta kohderyhmästä - vastaanottavista oppilaista - ei ole kerätty tutkimustuloksia (Hylkilä & Salminen 2012). Juuri tämän vuoksi tämä tutkimus antaa toimeksiantajalle tietoa, jota aikaisemmin ei ole hankkeesta kerätty. Tutkimus tulee myös olemaan osa suurempaa raporttia, jonka järjestö tulee palauttamaan CIMO:lle hankkeen päätteeksi.

2 Kansainvälisyys ja kotikansainvälistyminen opetussuunnitelmassa

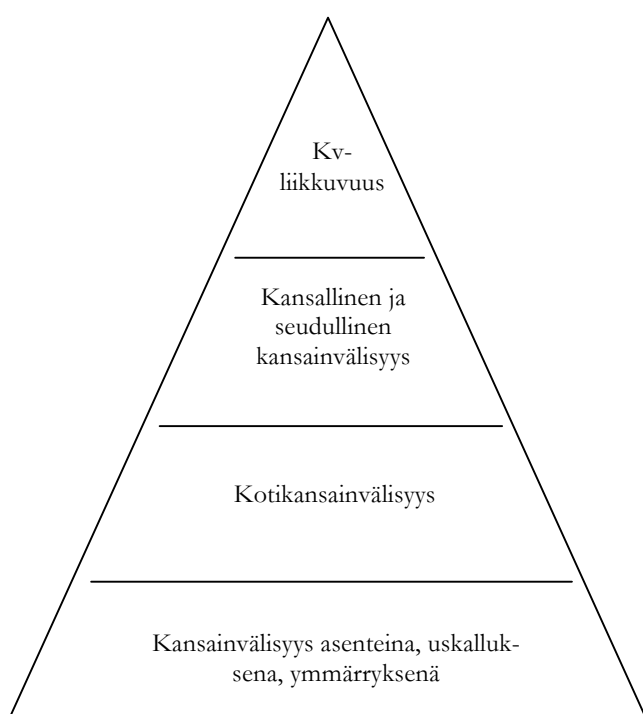
Kansainvälistymisen uusia tavoitteita ovat ulkomaisten osaajien rekrytointi ja koulutuskauppa. Väestön ikääntyessä tarve houkutella osaajia ulkomailta kasvaa. Useimmilla kehittyneillä teollisuusmailla on strategiansa työperäisen maahanmuuton lisäämiseksi. Tietovaltaiseen talouteen siirtyminen ja globalisaatio ovat merkinneet sitä, että korkeakoulutuksen kysyntä ja rajat ylittävä korkeakoulutus ovat lisääntyneet nopeasti. (Airas & Zenkner 2007). Opetussuunnitelman tehtävänä on määritellä puitteet, joissa koulutystä tehdään. Sen tarkoituksena on luoda yhteys koulutuksen tavoitteiden ja oppilaiden tarpeiden välille. Suomessa opetussuunnitelman arvopohjana ovat tasa-arvo, demokratia, ihmisoikeudet, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. (Polkka 2013a.) Yleissivistävää koulutusta koskevassa lainsäädännössä sekä valtakunnallisissa opetussuunnitelmien perusteissa kansainvälisyyttä käsitellään sekä arvopohjassa että aihekokonaisuuksien ja oppiaineiden kuvauksissa. Opetussuunnitelmien perusteissa kouluja veloitetaan rakentamaan kansainvälisyyttään niin, että se on yhdenvertaisesti kaikkien oppijoiden hyödynnettävissä. Opetussuunnitelmien lisäksi koulujen kansainvälisyyttä ei kuitenkaan ole säädelty sen tarkemmin. Opetussuunnitelmien perusteet kuitenkin asettavat kansainväliseen osaamiseen liittyviä tavoitteita seuraavanlaisesti (Opetushallitus 2011a, 4):

- Taito ja rohkeus toimia nykyistä oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta
- Talouden globalisaatioon perehtyminen
- Maapallon luonnonresurssien rajallisuuden ymmärtäminen sekä kestävä elämäntapa
- Muiden kulttuurien tuntemus, kulttuurien välinen toimintataito ja kielitaito
- Oman kulttuuriperinnön tuntemus, kulttuuri-identiteetin rakentaminen ja monikulttuurisuus
- Ihmisoikeuksien tuntemus sekä suvaitsevaisuus ja aktiivinen kansalaisuus

Keskeisiä sisältöjä opetussuunnitelmissa kansainvälisyyteen liittyen ovat oma kulttuuri, suomalaisuus sekä eurooppalaisuus, muut kulttuurit ja monikulttuurisuus, ihmisryhmien välisen luottamuksen, keskinäisen arvostuksen ja onnistuneen yhteistyön edellytyk-

set, taidot toimia kansainvälisessä vuorovaikutuksessa sekä tapakulttuurien merkitys (Opetushallitus 2004, 39). Erasmus kouluissa –hanke liittyy tavoitteidensa perusteella ennen kaikkea muiden kulttuurien tuntemukseen, kulttuurien väliseen toimintataitoon ja kielitaitoon, kulttuuri-identiteetin rakentamiseen sekä monikulttuurisuuteen.

Kansainvälinen toiminta mielletään usein pelkästään liikkuvuudeksi, mutta todellisuudessa se on paljon laajempi kokonaisuus. Opetushallitus määrittelee koulujen kansainvälisyydelle neljä eri tasoa (Kuvio 1). Kansainvälisyys voi ilmetä yksilön tasolla, jolloin kansainvälisyys ilmenee ennen kaikkea asenteina, uskalluksena sekä ymmärryksenä. Omassa kouluympäristössä kansainvälisyys ilmenee varsinkin kotikansainvälisyytenä, joka toimii keskeisenä viitekehyksenä Erasmus kouluissa –hankkeessa. Kansainvälisyys oman kouluympäristön ulkopuolella mutta kuitenkin omassa maassa voi ilmetä kansallisena ja seudullisena kansainvälisyytenä, jota voidaan toteuttaa oppilasvierailuilla eri maiden lähetystöihin tai kulttuurikeskuksiin sekä esimerkiksi kielikouluihin. Kansainvälisyyden korkein taso toteutuu liikkuvuuden kautta, jolloin oppilas kansainvälistyy nimenomaan toisessa maassa. (Opetushallitus 2011a, 4-5.)

Kuvio 1. Koulujen kansainvälisyyden toiminnan tasot (Opetushallitus 2011a, 5)

Erasmus kouluissa –hanke liittyy ennen kaikkea kansainvälisyyden ensimmäiseen ja toiseen tasoon –kansainvälisyys ymmärryksenä sekä kotikansainvälisyytenä. Hanke tuottaa oppilaissa kansainvälistä asennetta sekä ymmärrystä vieraita kulttuureja kohtaan. Kotikansainvälisyyttä hanke tukee kaikista vahvimmin, sillä vierailujen kautta kansainvälisyyttä tuodaan niin lähelle oppilaita kuin voi olla mahdollista. Kansainvälisyys opetussuunnitelmassa ei kuitenkaan rajoitu pelkän yksilön tasolle, vaan se kehittää myös itse koulua ja koulutusta useilla hyödyllisillä tavoilla. Kansainvälisyyden kautta kouluihin tulee uusia toimintatapoja, tutustutaan oman alueen ja maan kehittämistoimintaan verkostoitumisen kautta sekä saadaan ulkomailta uusia koulutuksen malleja, osajia ja ideoita. (Opetushallitus 2008, 34.)

2.1 Kansainvälisyysopintojen merkitys työelämässä

Kansainvälistä kokemusta huomioidaan nykyään myös työelämässä entistä enemmän. Vuonna 2005 valmistuneissa kahdessa rinnakkaisessa tutkimuksessa CIMO ja Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu Helia (nykyinen HAAGA-HELIA) selvitettiin suomalaisopiskelijoiden kansainvälisen liikkuvuuden merkitystä työllistymisen ja työelämän kannalta. Tutkimus suoritettiin sekä kyselylomakkeiden että haastatteluiden muodossa. Kyselylomakkeiden kautta tutkimukseen osallistui 716 yritystä ja julkishallinnon toimipaikkaa, ja haastatteluiden kautta 22. Vastaajista noin neljäsosa piti ulkomailla opiskelua kohtalaisen tai hyvin tärkeänä rekrytoinnin kannalta. Kansainvälisten valmiuksien tärkeyttä rekrytoinnissa selvitettiin myös tarkentavin kysymyksin. Kansainvälisiksi valmiuksiksi voidaan laskea kielitaito, vieraan maan ja kulttuurin tuntemus, erilaisista kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kanssa toimiminen sekä valmius muuttaa tai matkustaa työasioissa ulkomaille. Tärkeimpänä kansainvälisenä valmiutena pidettiin kykyä tulla toimeen eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kanssa, jota 71 % työnantajista piti vähintään kohtalaisen tärkeänä. Tätä pidettiin siis jopa tärkeämpänä valmiutena kuin kielitaitoa, jota 67 % prosenttia työnantajista piti kohtalaisen tai hyvin tärkeänä. (Garam 2005, 9-29.)

Kyselylomakkeiden lisäksi pidetyissä haastatteluissa selvitettiin, millaista hyötyä ulkomailta opiskelusta voi työnantajien mielestä olla. Ylivoimaisesti eniten työnantajat korostivat kielitaidon karttumista ulkomailta. Tämän lisäksi ulkomailta opiskelu nähdään

hyvänä keinona hankkia erilaisia elämänhallintataitoja, kulttuurista ymmärrystä, sosiaalisia valmiuksia sekä keinona avartaa näkemystä. Kansainvälinen kokemus nähtiin hyödyksi työelämässä juuri sellaisissa tilanteissa, joissa pidetään yhteyttä ulkomaisiin kollegoihin, tehdään kauppaa ulkomaille, matkustetaan ulkomaille työn merkeissä sekä tutustutaan esimerkiksi kansainväliseen materiaaliin. Näiden lisäksi osa työnantajista näki, että kansainvälisyydestä on myös hyötyä työn suunnittelussa, johtamisessa ja päätöksenteossa. (Garam 2005, 38-40.)

Kokonaisuudessaan 44 % prosenttia työnantajista otti opiskeluaikaisen kansainvälisen kokemuksen huomioon rekrytoinnissa. Tähän määrään vaikutti suuresti se, kuinka paljon kansainvälistä toimintaa kyseisessä toimipaikassa harrastetaan. Esimerkiksi vain 25 % sellaisista työnantajista joiden toimipaikalla ei kansainvälistä toimintaa ole, ottaa huomioon kansainvälisen kokemuksen rekrytoinnissa. Tutkimuksesta käy siis selvästi ilmi, että opiskeluaikainen kansainvälinen kokemus huomioidaan usein työelämän rekrytointitilanteissa, vaikka sen tärkeys vaihtelee paljon tapauskohtaisesti. (Garam 2005, 42-43.)

2.2 Kotikansainvälistyminen

Kotikansainvälistyminen tarkoittaa kansainvälistymistä kotimaassa. Kotikansainvälistymistä pyritään toteuttamaan kouluissa varsinkin niiden oppilaiden kohdalla, joilla ei ole mahdollisuutta tai intoa suuntautua ulkomaille opiskelemaan. Toteutus voi liittyä sekä epävirallisiin että virallisiin keinoihin, eli kotikansainvälistymistä voi toteuttaa niin opetussuunnitelmassa kuin sen ulkopuolellakin. (EAIE.) Bengt Nilsson esitteli termin vuonna 1998 EAIE -konferenssissa Maastrichtissa. Hänen huolenaiheenaan oli, että jos vain 10 % oppilaista ovat osa koulujen vaihto-ohjelmaa, mitä tulee tehdä lopun 90 % kanssa? (Sandström 2003, 2.) Kotikansainvälistyminen on siis sekä terminä että käytännön työkaluna varsin uusi, mikä tulee ilmi myös lukuisista tutkimuksista. International Association of Universities (IAU) teettämässä tutkimuksessa selvitettiin yliopistojen johtohenkilöiltä sekä yliopistoyhdistyksiltä, kuinka tärkeänä kotikansainvälistymistä pidetään yliopistojen kansainvälisessä opetussuunnitelmassa. Tutkimus tehtiin kansainvälisesti, ja siihen vastasi yhteensä 745 henkilöä. Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että maailmanlaajuisella tasolla vain 15 % vastaajista nosti kotikansainvälistymisen korkeaksi

prioriteetiksi koulun kansainvälisessä opetussuunnitelmassa. Tuloksissa on kuitenkin otettava huomioon se, että kulttuurista riippuen vastaajat saattoivat kokea kotikansainvälistymisen sisällön erilaiseksi. (Beelen 2011, 252-254.)

Kotikansainvälistyminen on tärkeää juuri sen vuoksi, että yhteiskunta kokonaisuutena on muuttunut kansainvälisemmäksi ja niin talous kuin kaikki muukin on globaalimpaa. Siitä on kuitenkin muitakin hyötyjä, sillä se voi esimerkiksi lisätä yhteisöllisyyttä koulussa sekä toimia osana tapakasvatusta, jonka kautta päästään kohti entistä suvaitsevampaa ja avoimempaa yhteiskuntaa. (Opetusvirasto 2011). Kotikansainvälistymisen kautta vahvistetaan oppilaiden interkulttuurillista osaamista. Interkulttuurillisuutta määritellään monella tavalla ja eräs tapa määritellä sitä on dialogina ja toinen toisiltaan oppivana kulttuurienvälisenä vuorovaikutuksena. Interkulttuurillisuuden kautta vahvistetaan sekä omaa kulttuuri-identiteettiä että annetaan yksilölle tietoa ja taitoja ymmärtää sekä suvaita muita kulttuureita sekä toimia tehokkaasti ja luontevasti monikulttuurisessa maailmassa. (Opetushallitus 2011b, 85-86).

Kansainvälisellä oppimisella on oppilaalle useita hyötyjä, sillä sen kautta oppilaan maailmankuva ja ymmärrys laajenevat, kieli- ja viestintätaidot paranevat, sosiaaliset taidot kasvavat, hän saa valmiuksia toimia kansainvälisissä yhteyksissä, itseluottamus kasvaa sekä hän saa kansainvälisten hankkeiden ja toiminnan kautta erityistä tietotaitoa (Opetushallitus 2008, 15).

Kotikansainvälistymistä voidaan toteuttaa lukuisilla keinoilla niin koulun tiloissa, niiden ulkopuolella kuin virtuaalisestikin. Koulun tiloissa voidaan järjestää kansainvälisiä tapahtumia ja työpajoja, kieli- tai kulttuurikerhoja sekä tuoda koululle vieraskielisiä opettajia tai oppilaita kertomaan eri kulttuureista. Koulujen ulkopuolella kotikansainvälistymistä voidaan toteuttaa vierailuilla lähetystöihin tai kulttuurikeskuksiin sekä toimia yhteistyössä kansainvälisten yritysten kanssa. Virtuaalisesti voidaan toimia yhteistyössä esimerkiksi ystävyyskoulujen kanssa, harjoittaa kirjeenvaihtoa ulkomaisten opiskelijoiden kanssa sekä hyödyntää mediaa esimerkiksi internetin tai sosiaalisen median kautta. (Opetusvirasto 2011). Näiden yleisimpien keinojen lisäksi joihinkin kouluihin on myös esimerkiksi perustettu kotikansainvälisyystiimejä, joihin kuuluvat opettajat pyrkivät jatkuvasti löytämään keinoja joilla kansainvälistää oppilaita omassa kotimaassa. Eräs malli

on myös oppimateriaalivaihto, jossa oppilaat vaihtavat oppimateriaaleja ulkomaisen koulun kanssa, jotta saadaan uutta näkökulmaa ja ymmärrystä opiskeltavaan aiheeseen. Kotikansainvälisyyden vahvistamiseksi kunta voi myös palkata kansainvälisyyskoordinaattorin, joka pyrkii vahvistamaan koulujen kansainvälistymistä. Tämän tutkimuksen kohteena olevan Erasmus kouluissa -hankkeen kotikansainvälistymisen keinot liittyvät juurikin vieraskielisten oppilaiden vierailuihin. (Polkka 2013b)

3 Erasmus –vaihto-ohjelma

Erasmus vaihto-ohjelma on Euroopan unionin vaihto- ja yhteistyöohjelma korkeakouluille, jonka avulla tuetaan eurooppalaisten korkeakoulujen yhteistyötä sekä korkeakoulujen välistä opiskelija- ja opettajavaihtoa. Se on Euroopan laajin korkeakouluopiskelijoiden vaihto-ohjelma ja siihen osallistuu EU-maiden lisäksi Norja, Islanti, Liechtenstein, Turkki, Kroatia, Sveitsi sekä uusimpana Makedonia. (CIMO 2013b). Ohjelma käynnistettiin vuonna 1989 ja siihen kuuluu nykyään 424 korkeakouluasteen instituutiota 35 maasta. Se tarjoaa palveluja yli 160 000 opiskelijalle joka vuosi ja kasvaa jatkuvasti. Ohjelman tavoitteina on edustaa kansainvälisten opiskelijoiden tarpeita ja oikeuksia, motivoida opiskelijoita opiskelemaan ulkomailla, antaa informaatiota ulkomailla opiskelusta sekä kehittää kansainvälisten opiskelijoiden sosiaalista ja käytännöllistä yhdentymistä. (ESN.) Näiden tavoitteiden lisäksi ohjelma pyrkii lisäämään liikkuvuuden laatua ja määrää Euroopassa, edistämään korkeakoulujen ja työelämän yhteistyötä sekä lisäämään tutkintojen ja pätevyyksien läpinäkyvyyttä (CIMO 2013b).

Suomesta on Erasmus-kautta lähtenyt vuodesta 1992 lähtien yhteensä 56 841 korkeakouluopiskelijaa suorittamaan opintojaan ulkomaille, mikä tekee Suomesta toiseksi aktiivisimman lähettäjämäan heti Liechtensteinin jälkeen. Suomesta lähetettiin 1990-luvulla enemmän opiskelijoita Erasmus-vaihtoon kuin tänne saapui, mutta nykyään Suomeen saapuneiden opiskelijoiden määrä on lähes kaksinkertainen lähteneiden opiskelijoiden määrään verrattuna. Suomi on Erasmus -vaihto-ohjelmaan osallistuvista maista 9. suosituin vaihtokohde. Lukuvuosina 2007-2010 Suomeen saapui yhteensä 18 268 opiskelijaa, joista 60 % oli Saksasta, Ranskasta, Espanjasta, Puolasta ja Italiasta. Näiden lisäksi Norja, Tanska, Kreikka ja Luxemburg kasvattivat osuuttaan prosentuaalisesti eniten. (CIMO 2011, 13-14.) Erasmus-ohjelman suosio on ollut kasvussa vuosi toisensa jälkeen, ja siltä näyttää myös tulevaisuudessa. Suomesta lähtevien määrä kasvoi kaikissa toiminnoissa lukuvuonna 2010-2011, jolloin henkilökuntavaihto kasvoi 19 %, harjoittelijavaihto 13 % sekä opiskelijavaihto 11 %. Näistä luvuista huomataan, että kiinnostus Erasmus-vaihtoa kohtaan kasvaa jatkuvasti ja sen tuoman kokemuksen arvostus huomioidaan myös myöhemmin työelämässä. (CIMO 2011, 100.)

3.1 Koulu Euroopassa – Eurooppa koulussa –ohjelma

Koulu Euroopassa - Eurooppa koulussa -ohjelma on nelivuotinen hanke, jonka tarkoituksena on nostaa esiin EU-asioita kouluopetuksessa. Ohjelman toteuttaa CIMO, joka on kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio ja toimii ministeriön alaisena itsenäisenä virastona. Ohjelma koostuu kolmesta toiminnosta ja se kattaa vuodet 2009-2013. Ensimmäinen toiminto oli kyselytutkimus, joka käsitteli Eurooppa-teeman näkymistä koulujen opetuksessa. Sen tavoitteena oli selvittää miten Eurooppa-teemaa käsitellään kouluissa tällä hetkellä ja sen kohderyhmänä oli yläkoulujen sekä lukioiden oppilaat ja heidän opettajansa. Ohjelman toinen toiminto on opettajien täydennyskoulutus, jonka tavoitteena on Eurooppa-teeman tuominen opetukseen sekä eurooppalaisten opetusmateriaalien hyödyntäminen opetuksessa. Ohjelman kolmas ja viimeinen toiminto on Erasmus kouluissa -hanke, jonka eräs osa tulee olemaan tämä opinnäytetyö. (CIMO 2012.)

3.2 Erasmus kouluissa –hanke

Erasmus kouluissa -hanke on Eurooppalainen Suomi ry:n järjestämä ohjelma jonka tarkoituksena on löytää Suomeen saapuvia ulkomaisia Erasmus-korkeakouluopiskelijoita, jotka voisivat vierailunsa aikana osallistua peruskoulujen ja lukioiden opetukseen (Eurooppalainen Suomi ry 2010a). Eurooppalainen Suomi ry on kaikille Eurooppa-asioista kiinnostuneille avoin kansalaisjärjestö, joka suhtautuu myönteisesti Euroopan integraatioon, mutta tahtoo samalla kehittää Euroopan unionia nykyistä tehokkaampaan, avoimempaan ja demokraattisempaan suuntaan. Järjestö toimii puoluepoliittisesti sitoutumattomana EU-politiikan keskustelufoorumina Suomessa ja siihen kuuluu tuhansia henkilöjäseniä sekä suuri joukko yhteisöjäseniä ja alueyhdistyksiä. Sen toiminta ulottuu seminaareista kansainväliseen ohjelmaan ja pyrkii lisäämään kansalaisten aktiivisuutta, keskustelua EU:sta sekä parantamaan kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen vaikutusmahdollisuuksia Euroopassa. (Eurooppalainen Suomi ry 2010b).

Erasmus kouluissa -hanke alkoi vuonna 2010 ja siinä ovat Eurooppalainen Suomi ry:n lisäksi mukana Erasmus Student Network Finland ry, Suomen lukiolaisten liitto, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto SAMOK ry sekä Suomen lukiolaisten liitto ry. Hankkeen tavoitteina on antaa ulkomaisille opiskelijoille tilaisuus esitellä koti-

maataan, tutustua suomalaiseen koulujärjestelmään ja kulttuuriin sekä osallistua paikallisen yhteisön toimintaan rikastuttamalla näin yhteisöä. Tavoitteina on myös tukea suomalaisten oppilaiden kotikansainvälistymistä, lisätä oppilaiden kulttuurintuntemusta, tuoda esille Eurooppa-teemaa kouluissa sekä kannustaa suomalaisia opiskelemaan ulkomailla ja lisätä tietämystä EU:n vaihto-ohjelmista. Hankkeen tavoitteena on järjestää yhteensä 500 kouluvierailua vuosien 2012 ja 2013 aikana. (Tuokko 2011.)

Käytännössä hanke toimii niin, että vaihto-opiskelijat osallistuvat vierailullaan kielten ja aineenopetukseen, kertoa opiskelusta opinto-ohjauksen tunnilla, toteuttaa kansainvälisyyteen liittyvän projektin luokan kanssa tai esimerkiksi osallistua koulun kansainvälisen päivän ohjelmaan. Vierailun sisältöä ei ole tarkasti rajattu tai määritelty, vaan sen toteutus jää opettajan ja vaihto-opiskelijan keskenään sovittavaksi. Yleensä vierailu toimii niin että vaihto-opiskelija kertoo oppitunnilla omasta maastaan ja kulttuuristaan ja tarjoaa tämän lisäksi sisältöä myös kyseessä olevaan oppiaineeseen esitelmän tai projektin muodossa. (Tuokko 2011.) Vierailevilla oppilailla on mahdollisuus kertoa toiveistaan ja taidoistaan liittyessään ohjelmaan, ja näiden perusteella luodaan suunnitelma vierailulle yhdessä vastaanottavan koulun ja opettajan kanssa. Jokaisen osallistujan oletetaan tekevän kahdesta kolmeen vierailua. Vierailujen päätteeksi oppilas kirjoittaa raportin, jonka palautettuaan hän saa pienen korvauksen elokuvalippujen muodossa. Tämän lisäksi mahdolliset matkakulut luonnollisesti korvataan. (Eurooppalainen Suomi ry 2010c.)

4 Kvantitatiivisen tutkimuksen toteutus

Kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella selvitetään lukumääriin ja prosentiosuuksiin liittyviä kysymyksiä ja se edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta. Kvantitatiivisella tutkimuksella pystytään usein kartoittamaan olemassa oleva tilanne, mutta sillä ei välttämättä pystytä tarpeeksi hyvin selvittämään syitä tilanteen takana. Kvantitatiivista tutkimusta tehdään usein tutkimuslomakkeiden avulla, joissa vastaajille on annettu valmiit vastausvaihtoehdot, vaikka myös avoimet kysymykset ovat mahdollisia. Aineistosta saadut tulokset pyritään yleistämään laajempaan joukkoon tilastollisen päättelyn keinoin. Tutkimusmenetelminä aineiston keruussa käytetään usein kirjekyselyä, puhelin- tai käyntihaastattelua tai niiden välimuotona toimivaa informoitua kyselyä. Näiden lisäksi internet-pohjaiset kyselyt ovat yleistyneet niiden käytännöllisyyden ja helppouden vuoksi. Kvantitatiivinen tutkimus voi kuitenkin olla myös havainnointitutkimusta, jossa tietoa kerätään myös ulkopuolisen havainnoinnin kautta. (Heikkilä 2008, 18-19.)

Tässä tutkimuksessa on tutkimusmenetelmänä käytetty pääosin kirjallista kyselytutkimusta, mutta siihen on osittain yhdistetty myös havainnointitutkimusta, jolloin vastaajien käyttäytymistä seurattiin niin kyselyä edeltävänä aikana kuin itse kyselyn täyttämisenkin yhteydessä. Näin kyselytutkimuksen tuloksiin vaikuttavat mahdolliset häiriötekijät pystyttiin ottamaan huomioon täydentäen näin itse kyselytutkimusta. Kyselytutkimus suoritettiin myös pienen osuuden kohdalla kokonaan internet-pohjaisena kyselynä SurveyPal -työkalun avulla.

4.1 Tutkimuksen perusjoukko, rajausta ja otos

Kokonaistutkimuksessa tutkitaan jokainen perusjoukon jäsen, mutta perusjoukon ollessa liian suuri, päädytään otantatutkimukseen. Otantatutkimuksessa perusjoukosta valitaan mahdollisimman edustava otos, josta saatuja tuloksia pystytään myöhemmin luotettavasti yleistämään koskemaan koko perusjoukkoa. Kohdeperusjoukkoon kuuluvat kaikki kiinnostuksen kohteena olevat yksilöt, kun kehikkoperusjoukkoon taas kuuluvat ne, jotka voidaan käytännössä tavoittaa. (Heikkilä 2008, 34.) Kyseisen tutkimuksen kohdeperusjoukkona oli kaikkien Erasmus kouluissa -hankkeeseen osallistuvien koulu-

jen oppilaat, joiden oppitunneilla Erasmus kouluissa -hankkeeseen osallistuvat vaihto-oppilaat vierailivat. Kohdeperusjoukkoon kuului oppilaita niin ala-asteelta, yläasteelta kuin lukiostakin. Tutkimuksen kehikkoperusjoukko taas rajoittui koskemaan pelkästään Helsingissä opiskelevia oppilaita matkustamiseen liittyvien rajoitusten vuoksi.

Otantamenetelmänä tutkimuksessa käytettiin ryväsotantaa. Ryväsotannassa perusjoukko koostuu luonnollisista ryhmistä, kuten juuri esimerkiksi koululuokista. Tässä otantamenetelmässä joukosta arvotaan satunnaisesti tai systemaattisesti mukaan tulevat ja ne tutkitaan kokonaan. Tämä otantamenetelmä helpottaa tutkimuksen kenttätöitä, mutta vähentää otannan tarkkuutta koska joukkoa yhdistää usein esimerkiksi asenteiden, kulutuksen ja varallisuuden samankaltaisuus. Edustavan otoksen saaminen edellyttää, että otosyksiköt on valittu arpoen eikä harkiten sekä jokaisen otokseen valitun on kuuluttava tutkittavaan perusjoukkoon ja heillä on ollut yhtä suuri todennäköisyys tulla valituksi tutkimukseen. (Heikkilä 2008, 39.) Tämän tutkimuksen otos perusjoukosta valittiin satunnaisesti sitä mukaa kuin kouluvierailujen ajankohtia varmistui ja se sisältää kaikki edustavan otoksen edellytykset. Otos koostui seitsemän eri koulun luokista, joista kaksi oli ala-asteita, kolme yläasteita sekä kaksi lukioita. Yhteensä vastaajia oli 156 kappaletta, joista naisia oli 94 ja miehiä 62. Alun perin tarkoituksena oli laajentaa tutkimus tehtäväksi koko pääkaupunkiseudulla, mutta tutkimuslupiin sekä aikatauluun liittyvien ongelmien vuoksi perusjoukko päätettiin rajata koskemaan vain Helsingissä opiskelevia oppilaita.

4.2 Kyselylomakkeen ja saatekirjeen laadinta

Kyselylomakkeen laatiminen edellyttää että tutkijalla on selkeä kuva tutkimusongelmasta ja siitä mitä tutkimuslomakkeella halutaan selvittää. Myös lomakkeen tulosten purkamisen keinot ja tekniikat on oltava mietitty ennen kyselylomakkeen laatimista. Hyvä kyselylomake on selkeä ja loogisesti etenevä, jokaisen kysymyksen tarpeellisuus on oltava tarkkaan harkittu ja lomakkeen on saatava vastaaja tuntemaan vastaamisen tärkeäksi. Lomake ei myöskään saa olla liian pitkä ja se tulee esitellä ennen tutkimuksen aloittamista. Huonosti suunniteltu tai puutteellinen lomake voi pilata hyvinkin suunnitellun tutkimuksen. (Heikkilä 2008, 48-49.) Kyselylomake (Liite 1 ja Liite 2) laadittiin internetistä löytyvän SurveyPal -ohjelman kautta, sillä toimeksiantajalta löytyi järjestelmään jo

valmis pohja johon kysely luotiin. Kyselylomake sisältää kuusi eri kohtaa ja se pyrittiin pitämään mahdollisimman tiiviinä osittain sen vuoksi, että vastausprosentti olisi mahdollisimman suuri. Tässä tuli ottaa huomioon myös se että osa vastaajista oli iältään hyvin nuoria, minkä vuoksi kyselylomake tuli pitää mahdollisimman lyhyenä ja sillä tuli selvittää vain olennaisimmat asiat tutkimukselle.

Kyselylomakkeessa voidaan käyttää avoimia, suljettuja tai sekamuotoisia kysymyksiä. Avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden vastata täysin vapaamuotoisesti. Suljetut eli strukturoidut kysymykset taas antavat vastaajalle valmiita vastausvaihtoehtoja. Strukturoitujen kysymysten tarkoitus on yksinkertaistaa vastausten käsittelyä sekä myös torjua virheitä, sillä avoimissa kysymyksissä ongelmaksi saattaa nousta vastaajan kielellinen lahjakkuus tai pyrkiminen välttämään kritiikkiä antavia vastauksia. Strukturoidut kysymykset tekevät moittivien tai arvostelevien vastausten antamisen helpommaksi. Sekamuotoiset kysymykset yhdistävät nämä kaksi kysymystyyppiä ja antavat vastaajalle mahdollisuuden vastata avoimesti annettujen vaihtoehtojen lisäksi. Näitä käytetään silloin kun on epävarmaa, onko kysymyksiä laadittaessa keksitty kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot. (Heikkilä 2008, 49-52.) Tämän tutkimuksen kyselylomakkeessa käytettiin kaikkia mainittuja kysymystyyppejä riippuen siitä, mitä haluttiin selvittää. Avoimien kysymysten vastaukset kategorisoitiin analyysivaiheessa sopiviin ryhmiin.

Kyselylomake alkaa taustatietojen selvittämisellä, joka tässä tutkimuksessa koski pelkästään sukupuolta. Muut taustatiedot, kuten vierailijan kansalaisuus, vierailijan koulutusala, koulun sijainti, vastaajan ikä sekä vierailijan aikaisempi opetuskokemus, keräsi tutkija itse paikan päällä tehdessään tutkimusta. Toinen kysymys tiedusteli oppilailta millaisia aiheita vierailijan pitämiä oppitunti piti sisällään ja siinä annettiin vastaajalle 12 valmista kategoriaa, joista tämän tuli valita yksi tai useampi. Vaihtoehtona oli myös avoin vastaus, johon pystyi lisäämään muita käsiteltyjä aiheita. Kolmas kysymys oli avoin kysymys, johon vastaaja pystyi kertomaan muita nimenomaan Eurooppaan liittyviä aiheita tunnilla käsiteltiin. Neljäs kysymys tiedusteli oppilailta ymmärsivätkö he mitä vieras halusi kertoa, oliko aihe mielenkiintoinen, oppivatko he lisää Euroopasta tai Euroopan unionista, saivatko he lisää tietoa ulkomailla opiskelusta tai kyseessä olevasta maasta ja sen kulttuurista, sekä saivatko he intoa vieraiden kielten opiskeluun tai lähte-

mään itse ulkomaille opiskelemaan. Kaikkia näitä kohtia arvioitiin 5-portaisella Likertin asteikolla. Likertin asteikko on mielipideväittämissä käytetty asteikko, jossa toisena ääripäänä on usein "täysin samaa mieltä" ja toisena "täysin eri mieltä", joista vastaajan tulee valita omaa käsitystään eniten vastaava vaihtoehto (Heikkilä 2008, 53). Viidennellä kysymyksellä tiedusteltiin sitä, oppivatko oppilaat tunnilla lisää kyseisen oppitunnin oppiaineesta. Jos vastaaja vastasi myöntävästi tähän, tiedusteltiin tarkempaa tietoa vielä kahdella jatkokysymyksellä, joissa vastaajan tuli kertoa avoimen kysymyksen kautta mitä hän oppi ja Likertin asteikkoa käyttävän kysymyksen kautta, kuinka hyödyllistä tämä uusi tieto oli. Kuudennella ja viimeisellä kysymyksellä vastaajalta tiedusteltiin suljetulla kysymyksellä että minkä nimisen vaihto-ohjelman kautta vierailija on tullut Suomeen opiskelemaan. Vastausvaihtoehtoja oli kolme, joista kaksi oli väärää. Vastausvaihtoehtoksi ei annettu mahdollisuutta vastata "en muista tai tiedä", vaan oppilaita pyydettiin jättämään kysymys tyhjäksi, jos he eivät tienneet oikeaa vastausta. Kyselylomakkeesta tehtiin kaksi eri versiota, toinen ala-asteikäisille ja toinen yläaste- sekä lukioikäisille. Kysymysten sisältö oli täysin sama, mutta sanamuoto oli tehty ala-asteikäisille hieman yksinkertaisemmaksi jotta välttyttäisiin siltä että vastaajat pitäisivät lomaketta liian monimutkaisena.

Lomake tulee aina testata ennen sen käyttöönottoa, jotta pystytään arvioimaan kysymysten selkeys ja yksiselitteisyys, vastausvaihtoehtojen sisällöllinen toimivuus, lomakkeen vastaamisen raskaus sekä vastaamiseen kuluva aika. Testaamisen kautta on myös tunnistettava, jäikö jotain olennaista kysymättä tai ovatko jotkut kysymykset turhia. Testaamisen jälkeen lomaketta muokataan sopivammaksi. (Heikkilä 2008, 61.) Alun perin kyselylomakkeesta tehtiin versio, jossa kolmas kysymys ei ollutkaan sanallisessa muodossa, vaan siinä oli kuusi erilaista kuvaa, joista vastaajan tuli valita yksi sen mukaan mikä niistä kuvastaa parhaiten oppitunnin sisältöä. Tämä kysymys kuitenkin korvattiin nykyisellä testiryhmän testauksen jälkeen, sillä silloin huomattiin että kysymys oli nuorille vastaajille liian abstrakti eivätkä he ymmärtäneet sen tarkoitusta. Kysymys myös käsitettiin liian monella tavalla riippuen vastaajasta.

Saatekirje tulee kyselylomakkeen alkuun ja sen tehtävä on motivoida vastaaja täyttämään lomake sekä selvittämään kyselyn ja tutkimuksen taustaa. Saatekirjeessä ilmoitetaan usein tutkimuksen toteuttaja ja tavoite, tutkimustietojen käytötapa, kommentti

tietojen luottamuksellisuudesta sekä kiitetään vastaamisesta. (Heikkilä 2008, 61-62.) Tässä kyselylomakkeessa saatesanoina pyydettiin vain arvioimaan vierailijan pitämää oppituntia kysymysten kautta ja kiitettiin osallistumisesta tutkimukseen. Kaikki muut saatekirjeen vaatimat tiedot annettiin oppilaille sekä suullisesti ennen oppituntia sekä myös vanhemmille osoitetun lupakirjeen (Liite 3) muodossa, joka jaettiin oppilaille noin viikkoa ennen vierailijan pitämää oppituntia ja kyselyyn vastaamista. Lupakirje palautettiin opettajalle vanhempien kommentilla siihen, saako alaikäinen oppilas osallistua tutkimukseen. Tutkimuksen aikana vain yksi oppilas ei osallistunut kyselyyn vanhempien kieltäytymisen vuoksi.

4.3 Aineiston kerääminen

Kyselylomakkeen valmistuttua anottiin tutkimuslupa Helsingin opetusvirastolta ja tutkimusluvan myöntämisen jälkeen (Liite 4) kyselylomake testattiin testiryhmällä. Kyselylomakkeen muokkaamisen jälkeen aloitettiin varsinainen aineiston kerääminen. Ennen kouluvierailua lähetettiin koululle vanhempien lupakirjeen lisäksi kirje rehtorille (Liite 5), jossa kerrottiin tutkimuksesta ja kyselyn suorittamisesta. Kouluvierailuja suoritettiin yhteensä seitsemässä koulussa seitsemän eri vaihto-oppilaan kanssa. Osassa vierailuista vaihto-opiskelija piti useammankin kuin yhden oppitunnin, joten vastauksia saatiin useammalta ryhmältä saman vierailun aikana. Tutkimus toteutettiin niin että osallistuivat vierailijoiden oppitunneille tarkkailijan roolissa, jotta pystyi samalla ottamaan huomioon mahdollisia häiriötekijöitä tutkimuksen kulussa. En kuitenkaan osallistunut oppituntiin tai vierailijan esitykseen millään muulla tavalla kuin tutkimuksen taustan ja tavoitteen esittelyllä, jotta en olisi vaikuttanut tutkimuksen kulkuun mitenkään. Oppitunnin loppuun varattiin aikaa 10-15 minuuttia kyselylomakkeen täyttämiseen. Ohjeistuksena pyydettiin vastaajia täyttämään lomake nimettömänä sekä itsenäisesti ja painotettiin sitä, että oikeita vastauksia ei ole. Tämä oli usein haasteena varsinkin ala-asteikäisten kanssa, sillä heillä on taipumusta kysellä muilta apua tai täyttää lomake vierustoverin kanssa jos kokevat epävarmuutta vastauksissaan. Kokonaisuutena aineiston kerääminen onnistui kuitenkin loistavasti eikä suurempia ongelmia esiintynyt.

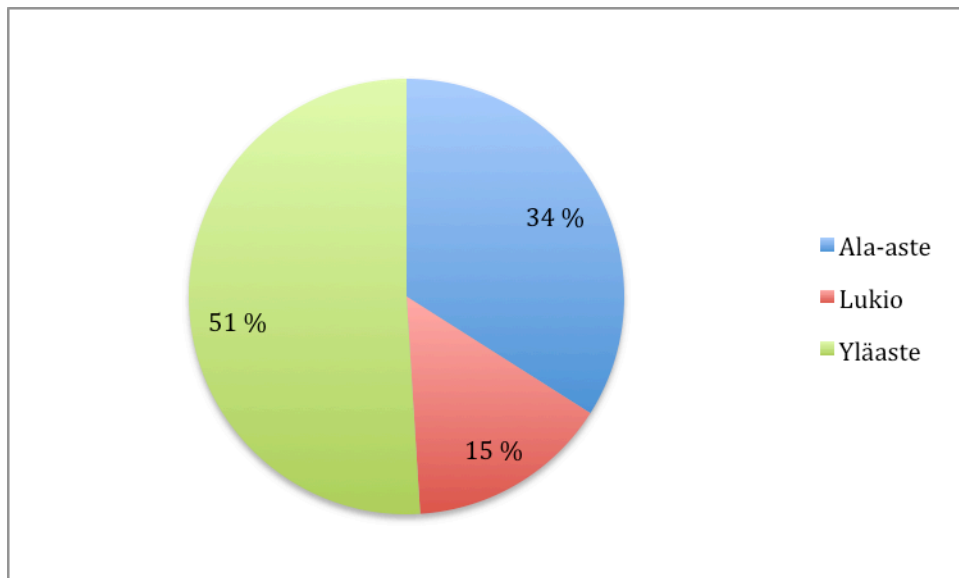
5 Tutkimustulokset ja analyysi

Tutkimustuloksien analyysi toteutettiin pääosin ristiintaulukoinnin avulla. Ennen analyysin aloittamista pohdittiin, mitkä muuttujat saattavat todennäköisesti vaikuttaa minkin vastauksiin, ja näiden vaikutusta toisiinsa tutkittiin ristiintaulukoinnin kautta. Analyysissä käytiin läpi myös muuttujia, joiden ei välttämättä uskoisi vaikuttavan tuloksiin, jotta mitään ei jäisi huomaamatta.

Tutkimustuloksia esitetään sekä prosenttiosuuksilla vastaajista että keskiarvoilla, joita vastaajat ovat antaneet heidän arvioidessaan eri kohtia 5-portaisella asteikolla. Asteikon ääripäät määräytyvät niin että 1 tarkoittaa todella huonoa ja 5 todella hyvää. Koko otoksen tuloksia tarkastellessa käytetään vertailun työkaluna prosenttiosuuksia. Koulutusasteiden eroja tarkastellessa käytetään työkaluna keskiarvojen eroja sen vuoksi, että tulosten esittäminen ja taulukointi ei menisi liian sekavaksi. Taulukot näyttäisivät liian sekavilta, jos niissä esitettäisiin prosenttiosuuksina kuinka monta prosenttia vastaajista antoi minkäkin arvosanan koulutusasteittain. Tämän vuoksi koulutusasteita vertaillen keskiarvot toimivat selkeämmin ja antavat kuitenkin samat tulokset. Koulutustaustan vaikutusta Likertin asteikon muuttujiin tutkittiin myös Kruskal-Wallis –testillä, joka kertoo onko osaryhmien välillä tilastollisesti merkitseviä eroja. Merkitsevän eron suuruutta kuvastaa p-arvo. Jos p-arvo on alle 0,05 osaryhmien vastausten välillä on merkitseviä eroja. (Taanila 2013.)

5.1 Vastaanottavien ja vierailevien opiskelijoiden taustatiedot

Kyselyn vastaajiin kuului yhteensä 156 vastaanottavaa opiskelijaa, joista 94 oli naisia ja 62 miehiä. Opiskelijoista 34 % oli ala-asteikäisiä, 51 % yläasteikäisiä ja 15 % lukioikäisiä (Kuvio 2). Reilusti eniten vastauksia saatiin siis yläasteikäisiltä, kun lukioikäisten vastaajien osuus taas jäi varsin pieneksi.

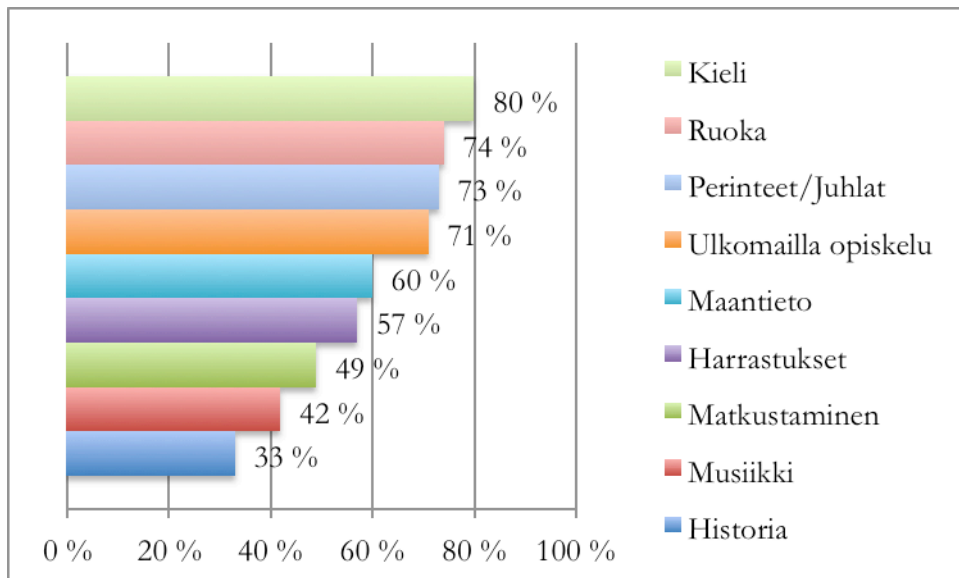

Kuvio 2. Vastaajien koulutusastejakauma

Kaikki kouluvierailut sijoittuivat kielten oppitunneille. Oppitunneista kolme oli saksan kielen, kaksi englannin kielen, yksi ranskan kielen ja yksi espanjan kielen oppituntia. Vierailevien opiskelijoiden joukossa oli kaksi saksalaista, ranskalainen, itävaltalainen, irlantilainen, tsekkiläinen ja espanjalainen opiskelija. Vierailevilla opiskelijoilla oli pääaineinaan niin telekommunikaatiota, erityispedagogiikkaa, tuotantotaloutta, juridiikkaa kuin musiikkiakin. Vierailevista opiskelijoista neljällä oli aikaisempaa opetuskokemusta joko varsinaisen kouluopetuksen muodossa tai liittyen esimerkiksi erilaisten leirikoulujen opetukseen.

5.2 Oppitunneilla käsitellyt teemat

Aiheiden kirjo oppitunneilla oli varsin laaja, ja vierailevat oppilaat saivatkin itse suunnitella niiden sisällön. Oppitunneilla käsiteltiin eniten kieleen, perinteisiin ja juhliin, matkustamiseen sekä ulkomailla opiskeluun liittyviä teemoja. Kieli nousi luonnollisesti suosituimmaksi aiheeksi, 80 % oppilaista mainitsi sen käsittelystä, sillä kaikissa vierailuissa kyseessä kuitenkin oli ulkomaisen kielen oppitunti.

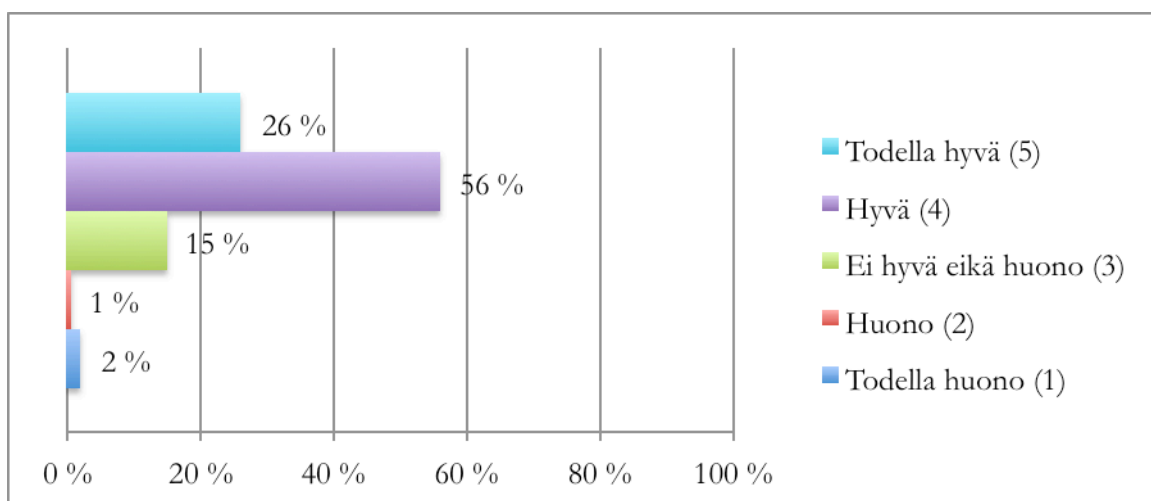
Kuvio 3. Eniten käsiteltyjen teemojen prosentuaalinen osuus opiskelijoiden maininnoista

Ruokaa (74 %) ja perinteitä (73 %) käsiteltiin usein oman kotimaan esittelyn yhteydessä ja myös lähes jokaisella opiskelijalla oli jotain kerrottavaa ulkomailla opiskelusta (71 %). Noin puolessa vierailuista käsiteltiin maantietoon, matkustamiseen ja harrastuksiin liittyviä aiheita. Muut aiheet jäivät pienemmälle käsittelylle ja esimerkiksi Euroopan unioniin liittyviä asioita käsiteltiin vain 13 % mukaan. (Kuvio 3.) Muita mielenkiintoisia aiheita, joita nousi esiin yksittäisten oppilaiden vastauksissa, oli muun muassa Euroopan maiden erilaiset opetusmenetelmät, ilmastonmuutos, EU:n jäsenmaat, talous ja tiettyjen maiden myyntituotteet. Nämä mainittiin kuitenkin vain muutamissa tapauksissa, eivätkä ne nousseet yleisesti ottaen vahvasti esille oppitunneilla enemmistön mielestä. Aiemmalla opetuskokemuksella ei tuntunut olevan vaikutusta käsiteltyihin teemoihin, sillä suuria eroja ei aiheissa ollut jos niitä tarkasteltiin aikaisemman opetuskokemuksen näkökulmasta.

5.3 Vierailijan ymmärrettävyys

Kokonaisuudessaan oppilaat ymmärsivät varsin hyvin, mitä vierailija halusi heille kertoa. Hajontaa ei ymmärrettävyydessä myöskään ollut paljoa, sillä reilut 82 % vastaajista piti vierailijan ymmärrettävyyttä vähintään hyvänä, kun jopa 26 % piti sitä todella hyvänä. Noin 15 % vastaajista ei luokitellut ymmärrettävyyttä hyväksi tai huonoksi, ja

vain noin 3 % vastaajista oli sitä mieltä, että vierailijaa ymmärrettiin huonosti tai todella huonosti. (Kuvio 4.)

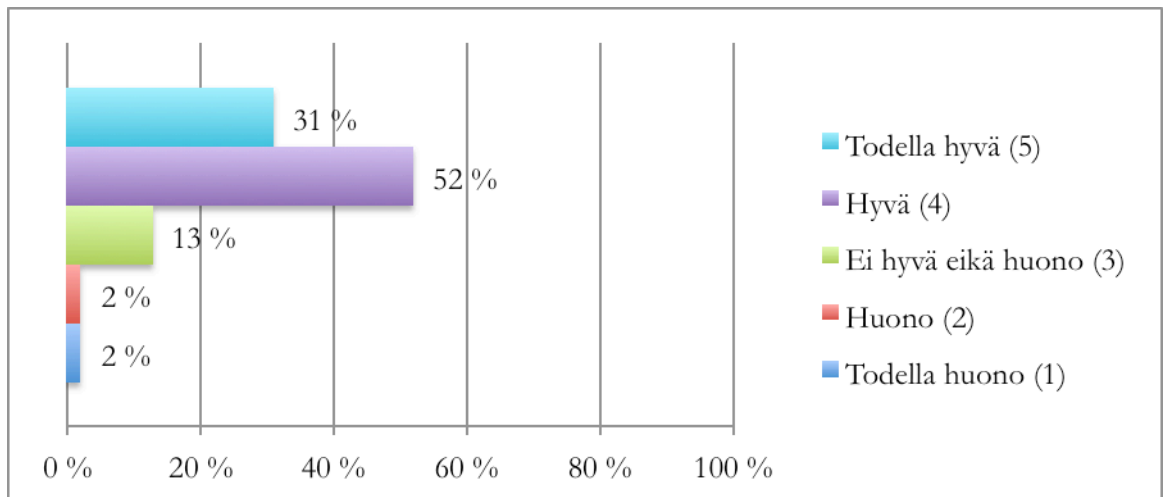

Kuvio 4. Vierailijan ymmärrettävyys

Suuria eroja ei myöskään ollut siinä, ymmärrettinkö vierailijaa paremmin tai huonommin riippuen siitä mikä koulutusaste oli kyseessä. Kruskal-Wallis –testi tukee myös tätä, sillä sen mukaan muuttujien välillä ei ollut merkitseviä eroja (p-arvo 0,544, liite 6). Myös aiemman opetuskokemuksen vaikutus jäi varsin pieneksi, sillä tulosten mukaan aiempaa opetuskokemusta omaavan vierailijan ymmärrettävyys arvioitiin keskiarvolla 4,16 ja kokematon vierailijaa keskiarvolla 3,94. Tässä ei siis ollut niin merkittävää eroa, että olisi syytä tehdä minkäänlaisia johtopäätöksiä. Vierailijan ymmärrettävyyteen ei luonnollisesti vaikuta pelkästään se, miten vierailija itse viestii, vaan koska kyseessä on opetus ulkomaisella kielellä, vaikutti ymmärrettävyyteen paljon se, kuinka hyvin vastaanottava oppilas ymmärtää itse kieltä. Tutkimuksen kautta pystytään kuitenkin sanomaan, että vierailijoita ja heidän välittämäänsä viestiä ymmärretään hyvin.

5.4 Käsiteltyjen teemojen mielenkiintoisuus

Oppitunneilla käsiteltyjen teemojen mielenkiintoa arvioitiin keskiarvolla 4,08, mikä tarkoittaa sitä että yleisesti ottaen vierailijoiden aiheita pidettiin hyvin mielenkiintoisina.

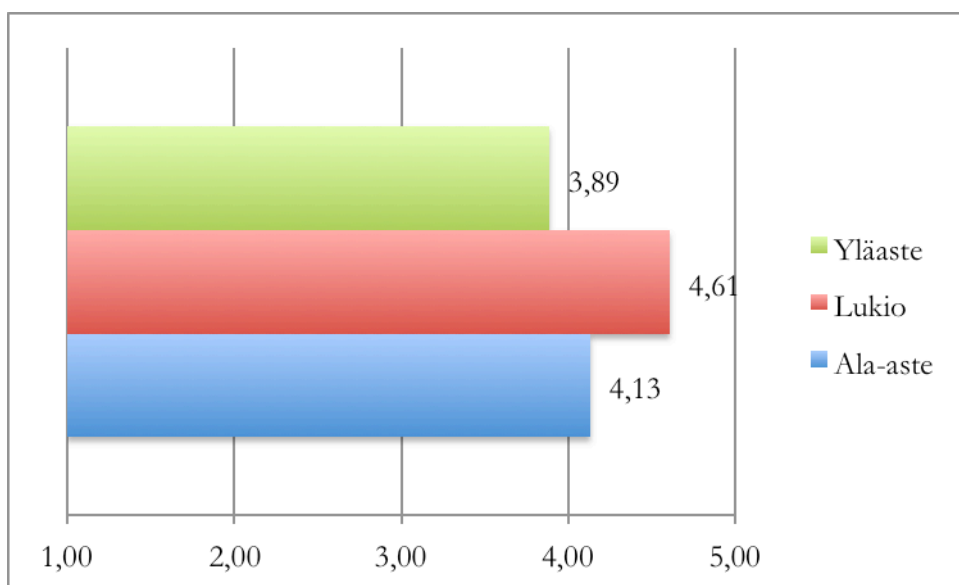

Kuvio 5. Vierailijan teemojen mielenkiintoisuus

Jakauma teemojen mielenkiintoisuudessa ei myöskään ollut kovin suuri, sillä noin 83 % piti teemoja vähintään hyvin mielenkiintoisina, kun jopa 31 % piti teemoja todella mielenkiintoisina. Yhteensä vain noin 4 % vastaajista ei pitänyt teemoja mielenkiintoisina. (Kuvio 5.) Mitään tiettyjä aiheita ei myöskään voitu nostaa muita mielenkiintoisimmiksi, sillä oppitunneilla käsiteltiin useita aiheita ja mielenkiinnon arviointi tapahtui kuitenkin oppitunnin aiheista kokonaisuutena. Vieraan aiheen mielenkiintoisuuteen vaikutti tietenkin luonnollisesti myös se, kuinka paljon kuuntelija ymmärsi vieraan puheesta, joten kuuntelijan henkilökohtainen kielitaito tai sen puute tulee myös ottaa huomioon tuloksia tarkastellessa. Aiemmalla opetuskokemuksella vaikutti olevan jonkinlaista osuutta oppitunnin aiheiden mielenkiintoisuuteen, sillä aiempaa opetuskokemusta omaavien vierailijoiden pitämien oppituntien mielenkiintoisuus sai keskiarvon 4,22 kun kokemattomien vierailijoiden keskiarvo taas oli 3,95. Ero ei kuitenkaan ole niin suuri, että siitä voitaisiin vetää ehdotonta johtopäätöstä, mutta on myös loogista ajatella, että opetustaustaa omaavat vierailijat löytävät paremmin keinoja esittää aiheita mielenkiintoisia ja osaavat pitää oppilaiden mielenkiinnon yllä.

Koulutusasteella vaikutti olevan merkitystä mielenkiintoisuuteen, sillä ala-asteikäiset antoivat keskiarvoksi 4,13, lukiolaiset 4,61 kun taas yläasteikäiset antoivat keskiarvoksi 3,89 (Kuvio 6). Myös Kruskal Wallis –testi tukee tätä, sillä sen mukaan muuttujien välillä oli varsin merkitseviä eroja (p-arvo 0,000, liite 6). Tähän vaikutti varmasti se, että yläasteikäiset ovat iältään vaikein kohderyhmä, sillä tämän ikäisille on luonnollista

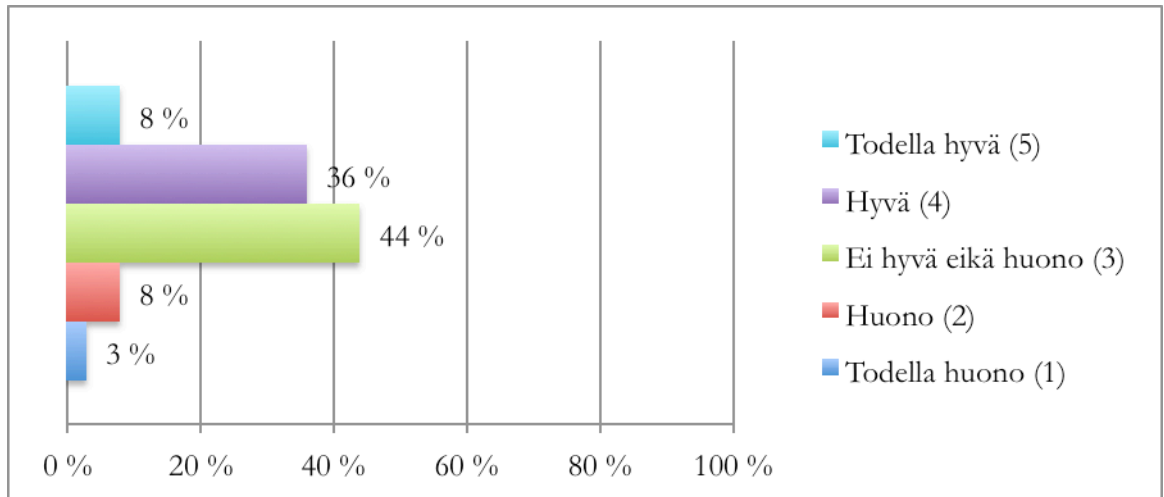
kapinoida asioita vastaan ja he ovat muutenkin muita ikäryhmiä rauhattomampia. Tämän huomasi myös paikan päällä oppitunteja tarkkaillessa. Lukiolaiset pitivät aiheita selvästi mielenkiintoisempina, mikä varmasti johtuu siitä että ulkomailla opiskeluun ja vieraisiin kulttuureihin liittyvät aiheet ovat heille ajankohtaisempia kuin nuoremmille opiskelijoille. Ala-asteikäisten mielenkiinnon määrää taas selittää se, että he ovat siinä iässä jossa kaikki uusi on varsin kiinnostavaa - tässä tapauksessa vierailija ulkomailta.

Kuvio 6. Aiheiden mielenkiintoisuus keskiarvona koulutusasteittain

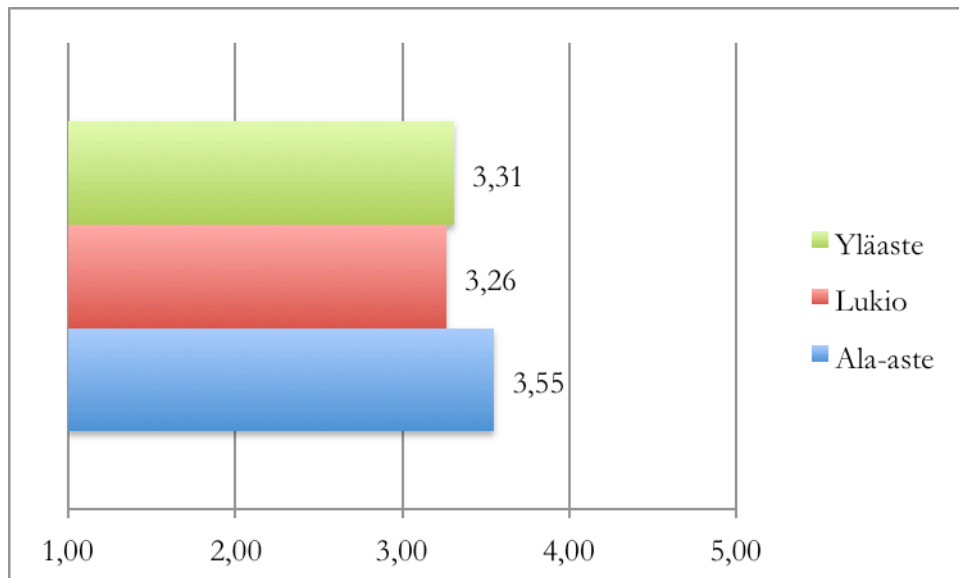
5.5 Eurooppa -aiheen ja Euroopan unionin käsittely

Eurooppa-aiheen käsittely oppitunneilla jäi tutkimuksen mukaan varsin vähäiseksi. Vierailijoillahan oli täysi vapaus suunnitella itse oman oppituntinsa sisältö, mutta hankkeen yksi tärkeimmistä tavoitteista on tietoisuuden levittäminen Euroopasta, minkä vuoksi tämä tieto on hyvin keskiössä tutkimuksen kannalta. Alle puolet eli noin 44 % vastaajista koki, että he saivat jotain uutta tietoa Euroopasta oppitunnin kautta. Näistä 8 % arvioivat että saivat lisätietoa todella hyvin. 55 % vastaajista taas kokivat että eivät oppineet mitään lisää Euroopasta tai vaihtoehtoisesti eivät osanneet sanoa, saivatko tietoa hyvin vai huonosti. Enemmistö eli jopa 44 % vastaajista oli sitä mieltä että saadun lisätiedon määrä ei ollut hyvää eikä huonoa. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Oppitunnilla saatu lisätieto Euroopasta

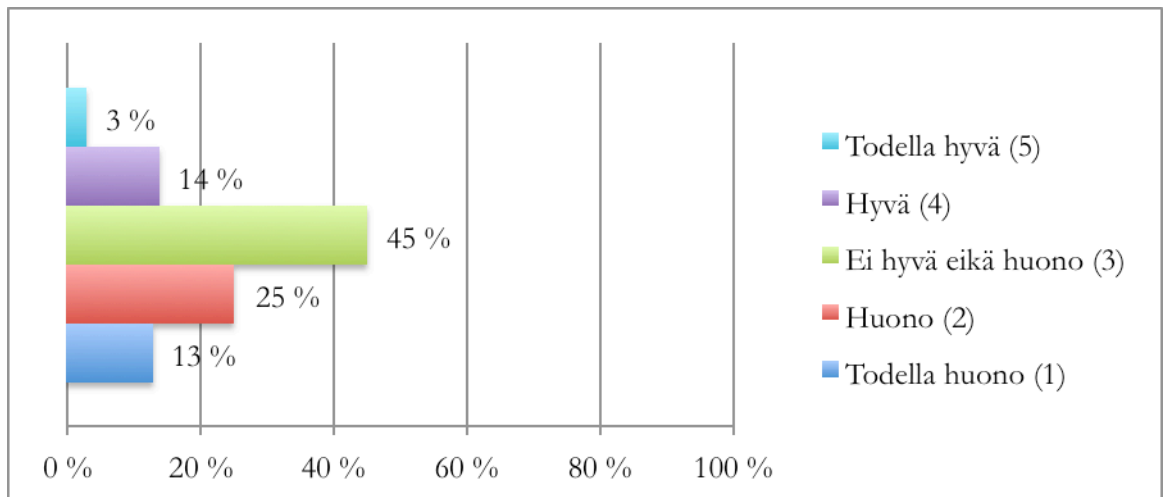
Kokonaiskeskiarvo Euroopasta saadun lisätiedon määrälle oli 3,38 mikä ei sinänsä ole alhainen, mutta sen myös toivoisi olevan paljon korkeampi, sillä tiedottaminen Eurooppaan liittyvistä asioista on yksi tämän hankkeen päätavoitteista. Vastaajat saattoivat kuitenkin kokea tämän kysymyksen kohdalla että vastausvaihtoehtoissa oli päällekkäisyyksiä, sillä tämän kysymyksen tarkoitus oli keskittyä juurikin yleisesti koko Eurooppaan liittyviin teemoihin. Osa vastaajista saattoi kuitenkin käsittää, että myös Euroopan maista oppiminen on Euroopasta oppimista. Koulutusasteittain ei suuria eroja löytynyt lisätiedon saamisessa, mutta saatu lisätieto väheni kuitenkin ryhmän iän kasvaessa. Alaasteikäiset antoivat uuden lisätiedon laadulle keskiarvoksi 3,55, yläasteikäiset 3,31 ja lukiolaiset 3,26 (Kuvio 8). Myöskään Kruskal-Wallis –testin mukaan merkitseviä eroja ei ollut (p-arvo 0,328, liite 6).

Kuvio 8. Euroopasta saadun lisätiedon määrä keskiarvona koulutusasteittain

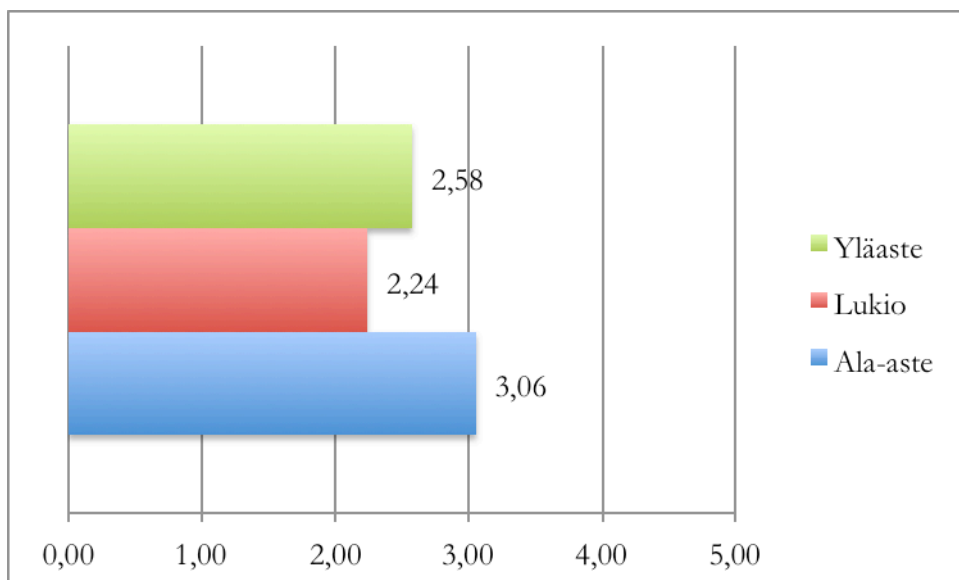
Tästä voi tehdä selvän johtopäätöksen siitä, että ala-asteikäisille suurin osa tiedosta on luonnollisesti uutta, kun taas lukiolaiset ovat jo oppineet aikaisemmin hyvin paljon aiheesta. Tämä tulos vahvistaa sen. Aiemmalla opetuskokemuksella näytti olevan myös vaikutusta Euroopasta saadun tiedon määrään, sillä kokemusta omaavat saivat keskiarvoksi 3,58 kun taas kokemattomat saivat 3,21. Kokemusta omaavien vierailijoiden oppitunneilla 27 % oppilaista arvioi saaneensa hyvin tai todella hyvin tietoa Euroopasta kun kokemattomien vierailijoiden tunneilla vastaava luku oli 18 %. Tästä voidaan siis päätellä, että opetuskokemusta omaavat vierailijat viestivät oppilaille enemmän lisätietoa Euroopasta.

Toinen tärkeä hankkeen tavoite on Euroopan unioniin liittyvien asioiden tiedottaminen. Euroopan unioniin liittyvien asioiden opetus jäi oppitunneilla myös varsin huonoksi. Vain 17 % vastaajista koki että saivat lisätietoa EU:sta hyvin tai todella hyvin. Jopa 38 % vastaajista taas arvioi että lisätiedon määrä oli huonoa tai todella huonoa. Noin 45 % prosenttia jäi näiden mielipiteiden keskelle. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Euroopan unionista saadun lisätiedon määrä

Koulutusasteiden eroja tarkastellessa voidaan tässäkin kohdassa huomata sama teema, joka oli Euroopasta saadun lisätiedon määrässä. Ala-asteikäiset kokivat saaneensa reilusti enemmän lisätietoa EU:sta kun taas lukiolaiset saivat vähiten. Ala-asteikäiset arvioivat lisätiedon määrän keskiarvoksi 3,06, yläasteikäiset 2,58 ja lukiolaiset 2,24. (Kuvio 10.) Kruskal-Wallis –testin mukaan erot olivat merkitseviä koulutusasteiden välillä (p-arvo 0,002, liite 6).

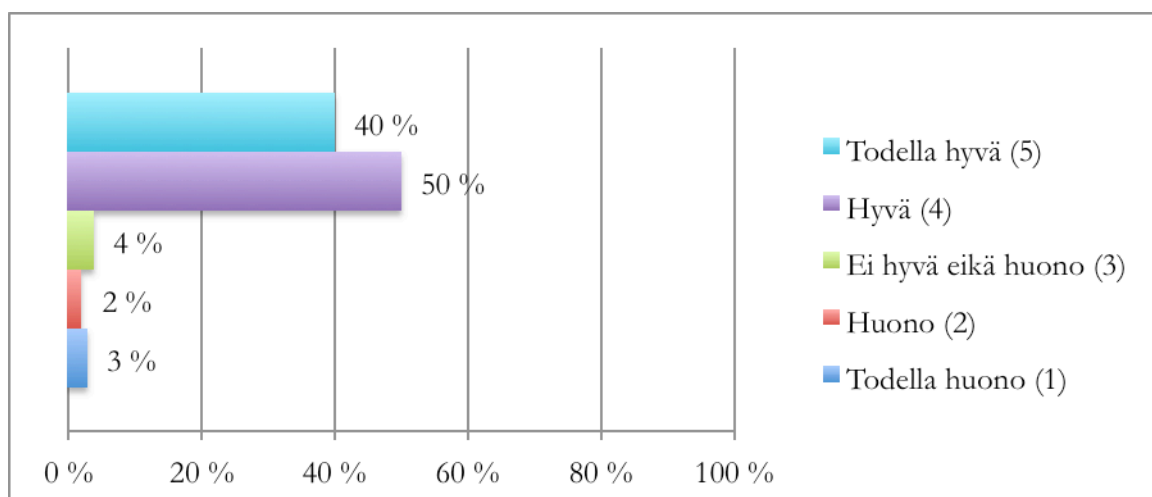
Kuvio 10. EU:sta saadun lisätiedon määrän keskiarvo koulutusasteittain

Aiemman opetuskokemuksen vaikutus voitiin huomata myös Euroopan unionin käsittelyn määrässä. Kokemusta omaavien vierailijoiden keskiarvoksi tuli tässä tapauksessa 2,89 kun taas kokemattomien EU-asioiden käsittelyn määrää arvioitiin

keskiarvolla 2,53. Kokemattomien vierailijoiden oppitunneilla 6 % vastaajista koki saaneensa hyvin tai todella hyvin lisätietoa EU-asioista kun taas aiempaa opetuskokemusta omaavien tunneilla vastaava luku oli 11 %. Tästäkin voidaan siis päätellä, että EU-asioita käsiteltiin enemmän - tai ainakin ne menivät paremmin perille - kun kyseessä oli aiempaa opetuskokemusta omaava vaihto-opiskelija.

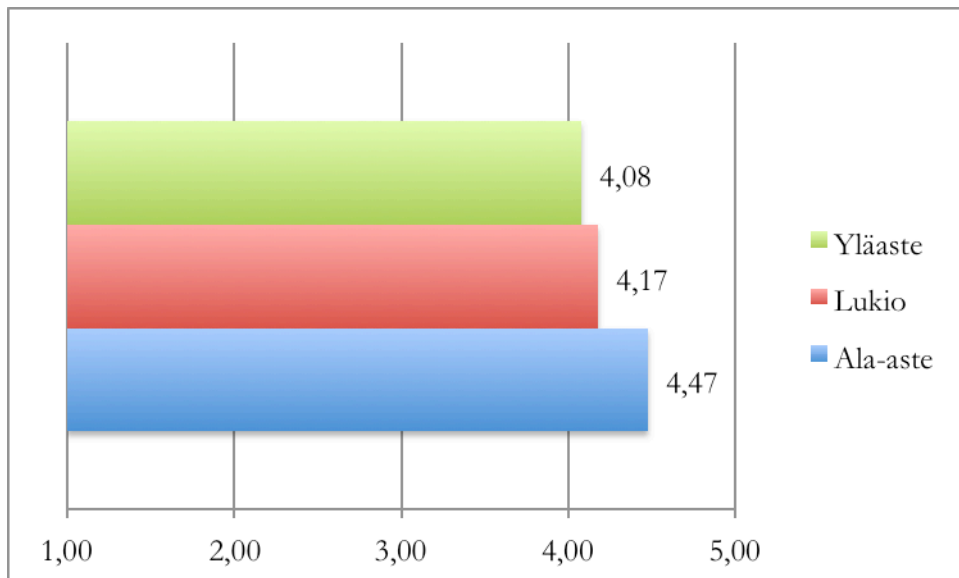
5.6 Vierailijan oman kotimaan ja sen kulttuurin käsittely

Kaikkien vierailijoiden kohdalla oli selvää, että heidän tulisi käsitellä jonkin verran omaa kotimaataan ja sen kulttuuria oppitunneilla. Vastaajien mukaan näistä aiheista opittiinkin todella hyvin. Yhteensä jopa 90 % vastaajista oli sitä mieltä, että he oppivat lisää vierailijan kotimaasta ja sen kulttuurista hyvin tai todella hyvin (Kuvio 11).

Kuvio 11. Vierailijan kotimaasta ja kulttuurista saadun lisätiedon määrä

Koulutusasteiden eroja tarkastellessa ei suuria muutoksia ollut havaittavissa, vaikkakin ala-asteikäiset antoivat muita ikäryhmiä suuremman keskiarvon kotimaasta ja kulttuurista saadun tiedon määrälle. Kruskal-Wallis –testin mukaan erot taas olivat taas merkitseviä (p-arvo 0,039, liite 6), mutta siinä huomataankin, että testi yksin ei kerro koko totuutta. Testi viittaa varmasti juurikin ala-asteikäisten suureen eroon muista koulutusasteista. Ala-asteikäisillä keskiarvo oli 4,47, yläasteikäisillä 4,08 ja lukiolaisilla 4,17 (Kuvio 12).

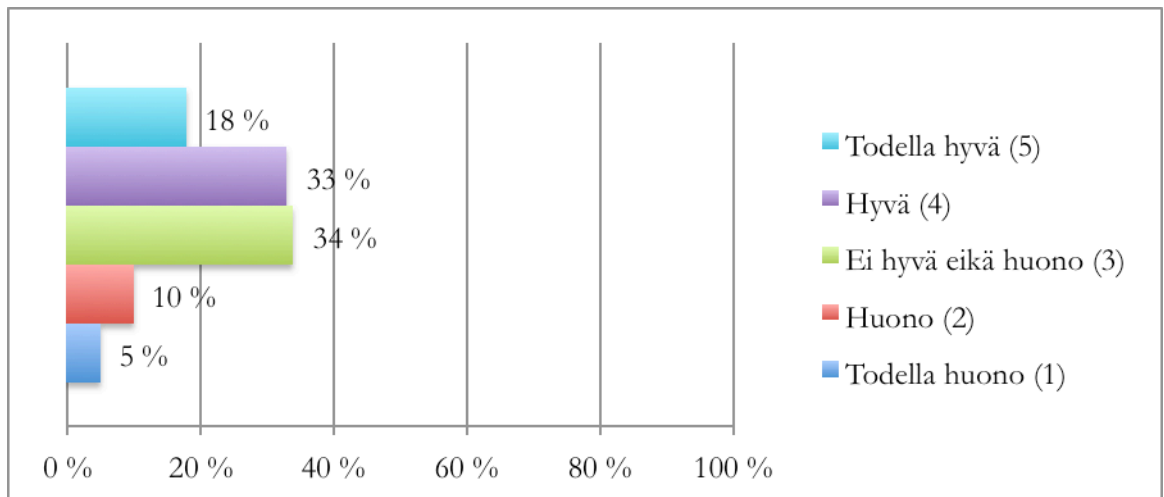

Kuvio 12. Vierailijan kotimaasta ja kulttuurista saadun lisätiedon määrän keskiarvo koulutusasteittain

Tässäkin voidaan huomata, että ala-asteikäiset saavat enemmän uutta tietoa vierailijoiden oppitunneista, sillä heille ei ole kertynyt vielä niin paljon tietoa kuin vanhemmille ikäryhmille. Aiemmalla opetuskokemuksella ei tuntunut olevan vaikutusta siihen, miten paljon opittiin vierailijan kotimaasta ja kulttuurista. Tästä voi päätellä sen, että kaikille vierailijoille on luonnollista kertoa omin sanoin näistä aiheista, oli sitten aikaisempaa opetuskokemusta tai ei.

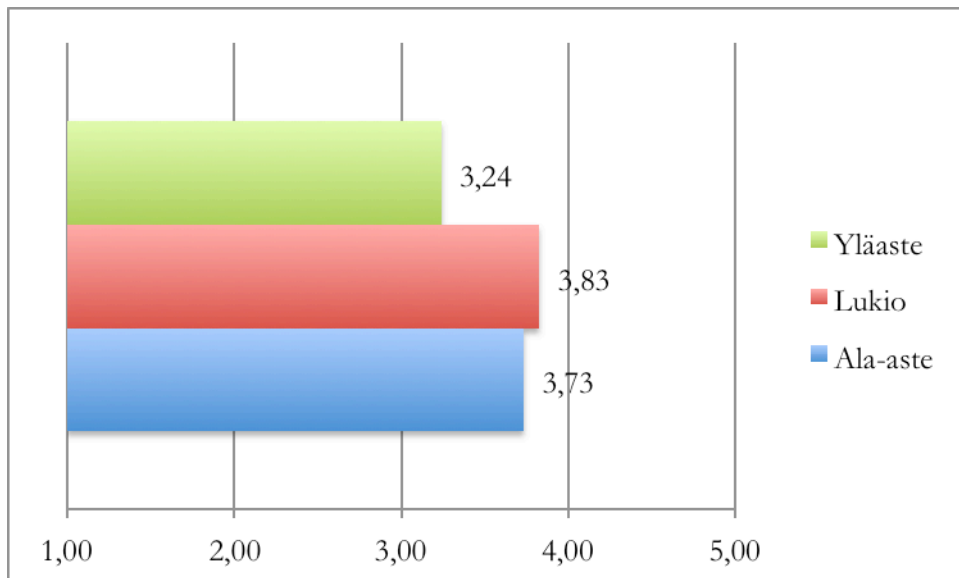
5.7 Motivoiminen kielten opiskeluun

Yli puolet vastaajista koki, että he saivat lisää motivaatiota vieraiden kielten opiskeluun oppitunnin pohjalta. 51 % heistä arvioi, että oppitunti motivoi heitä vieraiden kielten opiskeluun hyvin tai todella hyvin. 34 % ei osannut vastata suuntaan tai toiseen ja vain 15 % koki että oppitunti motivoi kielten opiskeluun huonosti tai hyvin huonosti. (Kuvio 13.)

Kuvio 13. Oppitunnin motivoiminen vieraiden kielten opiskeluun

Oli myös selvästi havaittavissa, että jos oppilas koki oppitunnin aiheet mielenkiintoisina, se myös lisäsi heidän motivaatiotaan kielten opiskeluun. Jos oppilas oli arvioinut oppitunnin aiheiden mielenkiintoa huonoksi tai hyvin huonoksi, ei yksikään näistä vastaajista kokenut että oppitunti olisi lisännyt lainkaan heidän motivaatiotaan kielten opiskeluun. Niistä vastaajista, jotka arvioivat mielenkiintoisuuden hyväksi tai todella hyväksi, jopa 59 % koki että oppitunti myös motivoi heitä kielten opiskeluun hyvin tai todella hyvin. Koulutusasteiden välillä voitiin myös huomata eroavaisuuksia. Kokonaisuutena motivoiminen kielten opiskeluun sai keskiarvoksi 3,49. Ala-asteikäiset antoivat keskiarvon 3,73, yläasteikäiset 3,24 ja lukiolaiset 3,83 (Kuvio 14). Kruskal-Wallis –testi tukee tätä, sillä sen mukaan erot olivat merkitseviä (p-arvo 0,007, liite 6). Tässäkin on huomattavissa, että yläasteikäisten motivoiminen mihinkään on vaikeampaa kuin muiden ikäryhmien. Lukiolaisia oppitunnit luultavasti motivoivat eniten, sillä heille vieraiden kielten opiskelu on ajankohtaisinta.

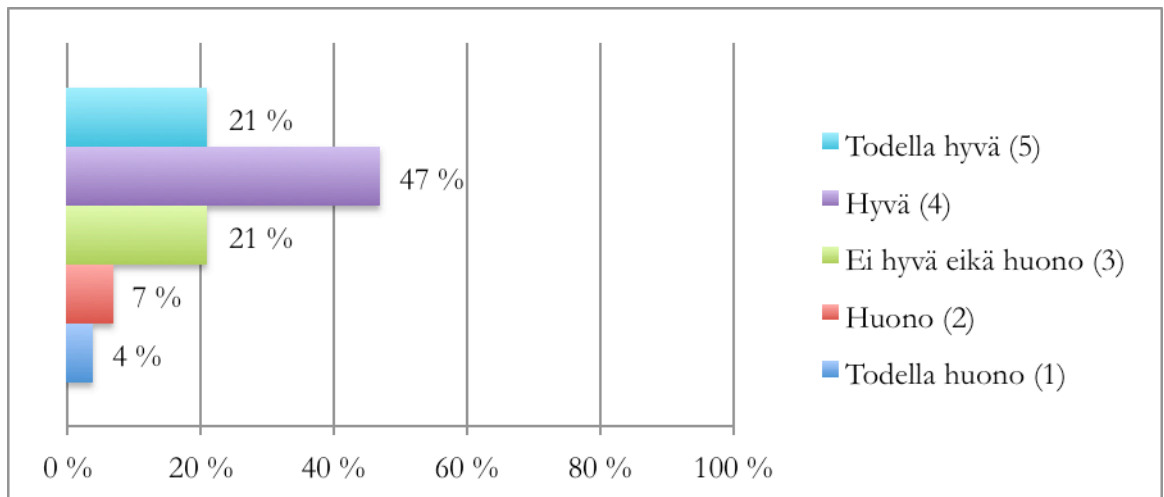

Kuvio 14. Motivoiminen vieraiden kielten opiskeluun keskiarvona koulutusasteittain

Aiemmalla opetuskokemuksella ei tuntunut olevan suurta vaikutusta siihen, motivoiko oppitunti opiskelijoita kielten opiskeluun, mikä toisaalta on yllättävää. Voisi luulla, että kokeneemmat vierailijat saisivat motivoitua oppilaita paremmin, mutta toisaalta voikin olla niin että he motivoivat oppilaita kyllä paremmin, mutta eri asioissa kuin kielten opinnoissa.

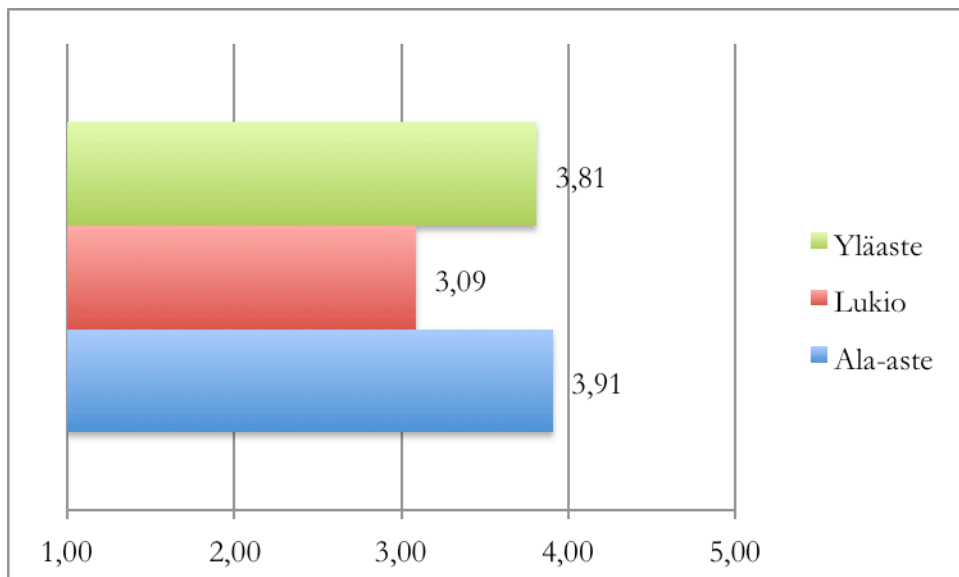
5.8 Ulkomailla opiskelun käsittely

Yksi keskeisistä puheenaiheista oppitunneilla oli ulkomailla opiskelu, sillä vastaajien mukaan noin 71% oli sitä mieltä että tätä aihetta käsiteltiin. Aihe oli luonnollinen osa lähes jokaista oppituntia, sillä vierailevat oppilaat puhuivat tästä aiheesta vähintään siinä vaiheessa kun kertoivat taustastaan ja miten olivat päätyneet Suomeen. Osa oppilaista perehtyi aiheeseen vielä syvällisemmin. Reilu enemmistö vastaajista - 68 % - oli sitä mieltä että he saivat lisätietoa ulkomailla opiskelusta hyvin tai todella hyvin. Vain 11 % oli sitä mieltä että tietoa saatiin huonosti tai hyvin huonosti. (Kuvio 15.) Tähänkin seikkaan vaikutti selvästi se, pitikö oppilas oppitunnin aiheita ylipäättään mielenkiintoisina. Niistä vastaajista, jotka kokivat oppitunnin mielenkiintoiseksi, jopa 71 % koki saaneensa lisätietoa ulkomailla opiskelusta hyvin tai todella hyvin. Niistä vastaajista, jotka kokivat oppitunnin aiheet epäkiinnostaviksi, vain yksi tunsi saaneensa hyvin lisätietoa opiskelusta ulkomailla.

Kuvio 15. Ulkomailla opiskelusta saadun lisätiedon määrä

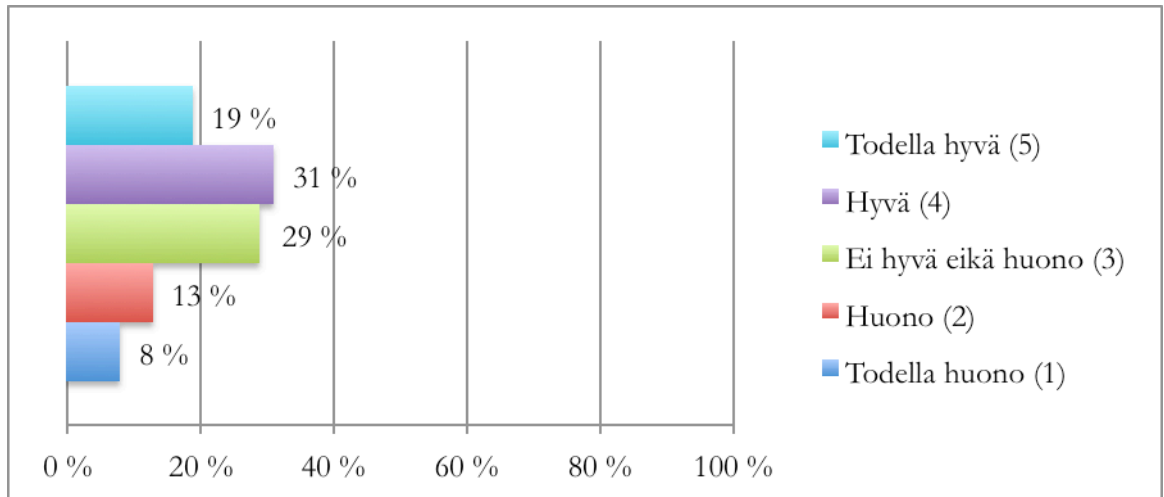
Kokonaisuutena lisätiedon määrää arvioitiin keskiarvolla 3,74. Koulutusasteiden välisiä eroja tarkastellessa huomattiin, että ala-asteikäiset antoivat keskiarvoksi 3,91, yläasteikäiset 3,81 ja lukioikäiset 3,09 (Kuvio 16). Tämä on varsin looginen ja selvä kaava, sillä ulkomailla opiskelusta saadaan luonnollisesti enemmän lisätietoa mitä korkeammalle koulutusasteelle edetään. Ala-asteikäisille aiheesta ei kovinkaan paljoa ole puhuttu, kun taas lukioikäiset ovat päinvastoin saaneet aiheesta jo paljonkin lisätietoa. Kruskal-Wallis –testin mukaan erot olivat myös merkitseviä (p-arvo 0,011, liite 6).

Kuvio 16. Ulkomailla opiskelusta saadun lisätiedon määrä keskiarvona koulutusasteittain

Aiemman opetuskokemuksen vaikutusta tutkittaessa voitiin huomata varsin kiinnostava ja poikkeava tulos. Sellaiset oppilaat, joiden vierailijalla ei ollut aiempaa opetuskokemusta, jopa 39 % koki saaneensa lisätietoa ulkomailla opiskelusta hyvin tai todella hyvin. Niistä vastaajista, joiden vierailijalla taas oli opetuskokemusta, vain 28 % koki saaneensa lisätietoa hyvin tai todella hyvin. Tähän ei kuitenkaan voida löytää selvää selitystä, minkä vuoksi voidaankin päätellä että aiemmalla opetuskokemuksella tuskin on vaikutusta saadun lisätiedon määrään, sillä tuskinpa opetuskokemuksella voisi olla negatiivista vaikutusta siihen, kuinka paljon ulkomailla opiskelusta kerrotaan. Tähän tulokseen ei myöskään löytynyt selitystä siltä kannalta, että koulutusaste olisi vaikuttanut asiaan muun muassa sillä oletuksella, että kokeneet vierailijat olisivat käyneet vain lukioissa, joissa lisätietoa ei muutenkaan koettu saavan paljoa.

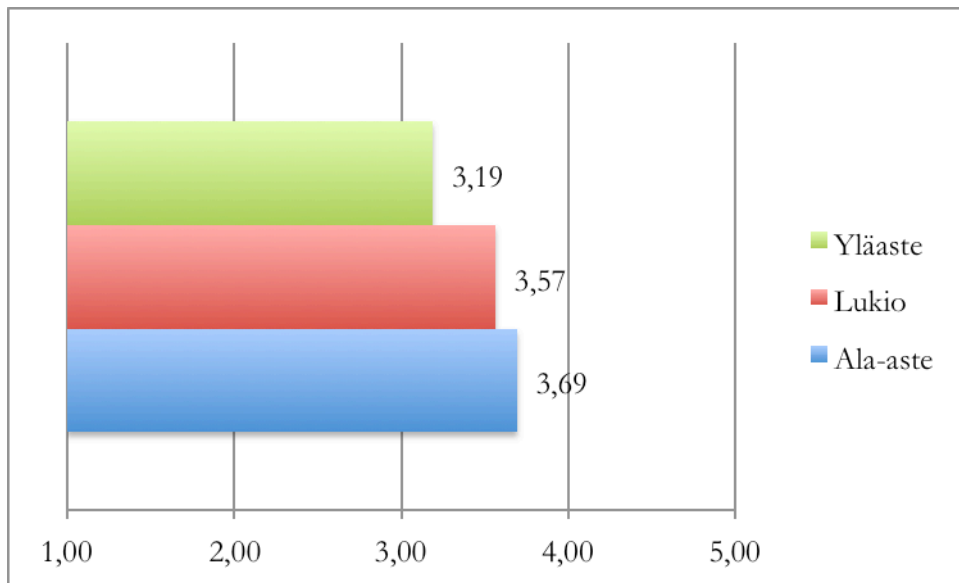
Yleisesti ottaen oppilaat kokivat että oppitunnit rohkaisivat heitä lähtemään itse opiskelemaan ulkomaille. Jopa 50 % vastaajista oli sitä mieltä että rohkaiseminen oli hyvää tai todella hyvää. 29 % prosenttia ei taipunut kumpaakaan suuntaan, ja noin 21 % oli sitä mieltä että rohkaiseminen oli huonoa tai todella huonoa. (Kuvio 17.)

Kuvio 17. Vierailijan oppitunnin rohkaiseminen ulkomailla opiskeluun

Kokonaisuudessaan vastaajat arvioivat rohkaisemista keskiarvolla 3,42 mikä onkin varsin hyvä. Koulutusasteissa oli jälleen huomattavissa sekä yllättäviä että kaavanmukaisia eroja. Kuten muillakin osa-alueilla, yläasteikäisten rohkaiseminen kielten opiskeluun oli vaikeinta, sillä he antoivat keskiarvoksi vain 3,19. Yllättävää oli, että ala-asteikäiset antoivat korkeimman keskiarvon eli 3,69 kun lukiolaiset taas antoivat

keskiarvoksi 3,57. (Kuvio 18.) Kruskal-Wallis –testin mukaan erot eivät kuitenkaan olleet kovin merkitseviä (p-arvo 0,070, liite 6).

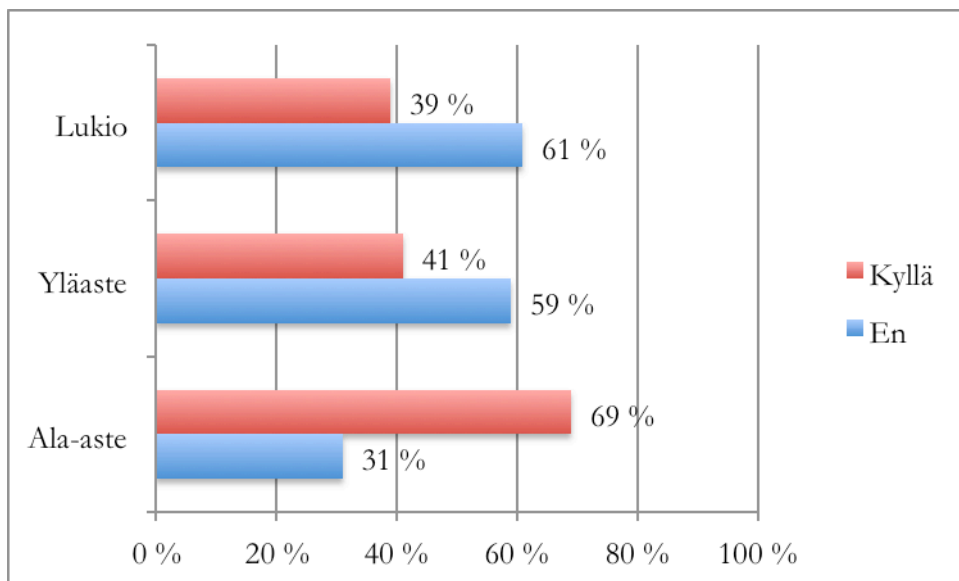

Kuvio 18. Vierailijan oppitunnin rohkaiseminen ulkomailla opiskeluun keskiarvona koulutusasteittain

Tämä on yllättävää lähinnä sen vuoksi, että lukiolaisille ulkomaille opiskelemaan lähteminen olisi hyvinkin ajankohtaista ja voisi luulla että aihe olisi heille kaikista mielenkiintoisin. Ala-asteikäisillä aihe taas ei ole niinkään ajankohtainen mutta saattaa senkin vuoksi rohkaista heitä sen vuoksi, että he ovat tuossa iässä vielä hyvin vastaanottavia ja avoimia kaikelle uudelle. Oppitunnin mielenkiintoisuudella oli myös tässä vaikutusta, sillä sellaiset oppilaat jotka arvioivat oppitunnin mielenkiintoisuuden huonoksi tai hyvin huonoksi, eivät kokeneet rohkaisua lainkaan hyvänä, kun taas niistä oppilaista jotka pitivät tuntia mielenkiintoisena, 59 % koki rohkaisemisen hyvänä tai todella hyvänä. Verrattaessa tuloksia aiemman opetuskokemuksen perusteella, ei suuria eroavaisuuksia tullut ilmi, minkä vuoksi voidaankin päätellä että opetuskokemuksella ei ollut vaikutusta siihen, rohkaisiko oppitunti oppilaita harkitsemaan ulkomailla opiskelua.

5.9 Oppitunnin oppiaineen käsittely ja hyödyllisyys

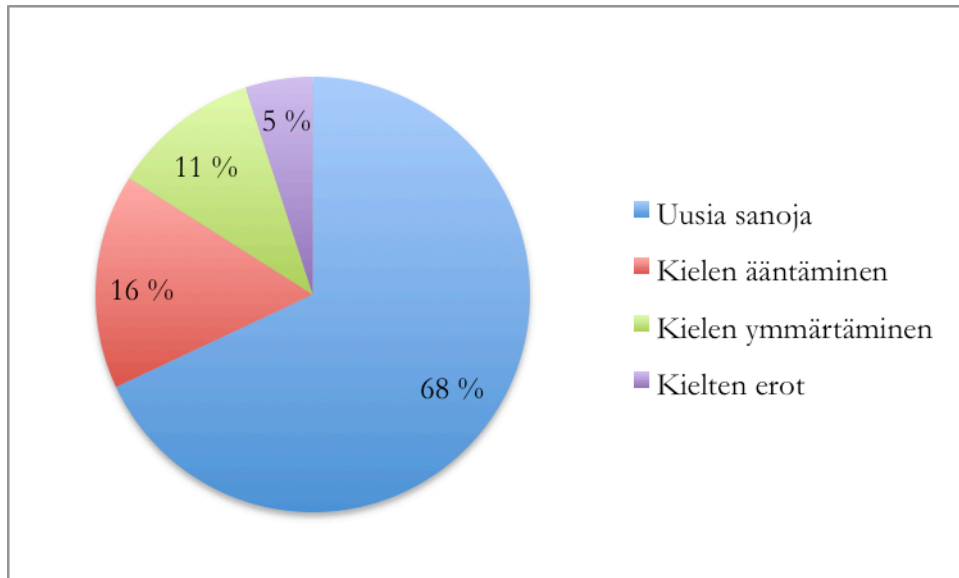
Vierailijoille ei asetettu vaatimuksia siihen, mitä aiheita oppitunneilla tuli käsitellä, mutta tietysti toivomuksena oli, että oppilaat oppisivat lisää myös siitä oppiaineesta, jonka tunnille vierailija on saapunut. Tämän tutkimuksen otoksessa kaikki vierailut tapahtuivat kielten oppitunneilla, minkä vuoksi oppitunnin oppiainetta käsiteltiin lähes automaattisesti, sillä vierailija kuitenkin opetti kyseisen oppitunnin kielellä. Vastaajien mieltipiteet siitä, oppivatko he lisää kyseisestä oppiaineesta, jakautui lähes täsmälleen puoliksi. 50 % koki että he oppivat lisää oppiaineesta, kun taas 50 % eivät kokeneet oppineensa mitään uutta. Koulutusasteiden välillä huomattiin hyvin suuria eroja. Ala-asteikäisistä 69 %, yläasteikäisistä 41 % ja lukiolaisista taas vain 39 % koki oppineensa lisää oppiaineesta (Kuvio 19). Erot ovat varsin huomattavia, mikä kertookin selvästi siitä, että ala-asteikäiset luonnollisesti oppivat eniten näillä kielten tunneilla, kun taas lukiolaisten näkökulmasta uutta asiaa on vähän.

Kuvio 19. Oppitunnilla saatiin lisätietoa oppiaineesta

Aiemmalla opetuskokemuksella näytti olevan vaikutusta siihen, kuinka hyvin kyseisestä oppiaineesta saatiin lisätietoa. Niistä vastaajista, joilla oli opetuskokemusta omaava vierailija, 54 % koki oppineensa lisää oppiaineesta, kun taas kokemattoman vierailijan oppilaista vain 39 % ajatteli näin. Tästä voi päätellä, että opetuskokemusta omaavilla vierailijoilla varmasti on systemaattisempi ja loogisempi tapa tuoda kielen opetusta mukaan oppitunneille. Sillä ei näyttänyt olevan vaikutusta, kuinka hyvin oppilas

ymmärsi vierailijaa tai kuinka mielenkiintoisena oppilas piti oppitunnin aiheita. Niistä vastaajista, jotka kokivat oppineensa lisää oppiaineesta, 56 % mainitsi tarkentavasti mitä he oppivat. Tarkentavista vastaukset pystyttiin lajittelemaan selvästi neljään kategoriaan. Tarkentavien vastauksien antajista 68 % oppi uusia sanoja, 16 % kielen ääntämistä, 11 % kielen ymmärtämistä ja 5 % kielten eroja (Kuvio 20).

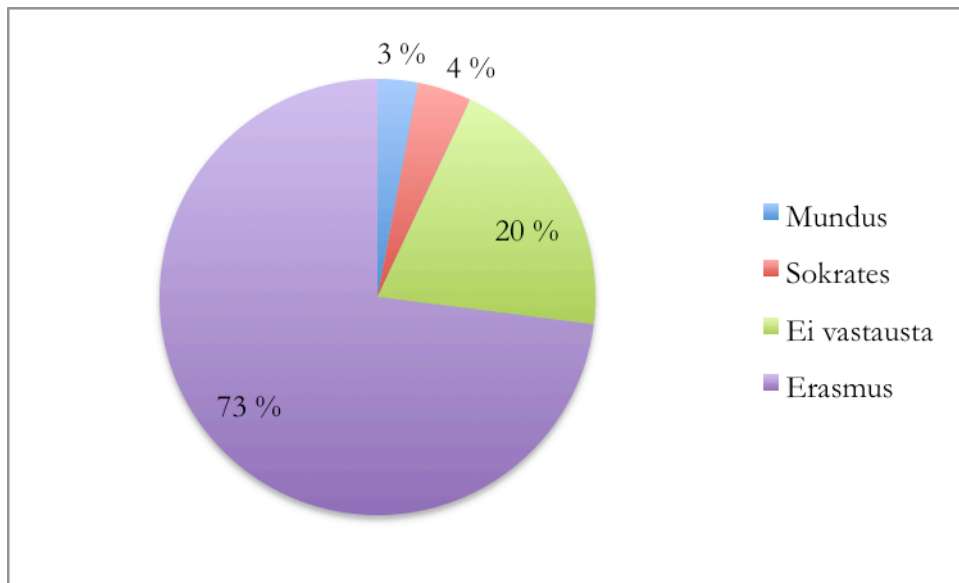
Kuvio 20. Oppitunnin aiheesta saatu uusi tieto

Vastaajia, jotka kokivat oppineensa oppiaineesta lisää, pyydettiin myös arvioimaan saadun tiedon hyödyllisyyttä. Uuden tiedon hyödyllisyys sai keskiarvoksi 3,63, kun sitä arvioitiin 5-portaisella asteikolla, jossa 1 tarkoitti "ei lainkaan hyödyllistä" ja 5 "erittäin hyödyllistä". Vastaajista 59 % koki, että uusi tieto oli hyödyllistä tai erittäin hyödyllistä. Vain 4 % oli sitä mieltä, että uusi tieto ei ollut hyödyllistä.

5.10 Erasmus -vaihto-ohjelman käsittely

Vierailijoilta ei vaadittu, että he olisivat käsitelleet Erasmus -vaihto-ohjelmaa millään tavalla, vaikka se onkin yksi keskeisimmistä aiheista hankkeessa. Suurimmalle osalle vierailijoista oli kuitenkin luonnollista kertoa Erasmus -ohjelmasta jollain tavalla - vähintään mainita että vierailija on saapunut Suomeen opiskelemaan juuri tämän vaihto-ohjelman kautta. Vastaajista 73 % muisti vierailun päätteeksi, että kyseessä on juuri Erasmus -vaihto-ohjelma. 4 % vastasi että kyseessä oli Sokrates- niminen ohjelma ja 3 % muisteli että kyseisen ohjelman nimi oli Mundus. Tyhjäksi kysymyksen jätti 20 %,

mistä voidaan päätellä että he eivät muistaneet minkä nimisestä ohjelmasta oli kyse. (Kuvio 21.)

Kuvio 21. Vierailijan vaihto-ohjelman nimi vastaajien mukaan

Kokonaisuudessaan vaihto-ohjelman nimi jäi siis hyvin oppilaiden mieliin, vaikkakin täytyy ottaa huomioon se seikka, että osalle vastaajista vaihto-ohjelma saattoi olla jo entuudestaan tuttu. Koulutusasteiden eroja tarkastellessa voitiin huomata, että lukiolaiset ja yläasteikäiset muistivat ohjelman oikean nimen hiukan ala-asteikäisiä paremmin. Lukiolaisista 78 %, yläasteikäisistä 76 % ja ala-asteikäisistä 66 % muisti ohjelman oikean nimen. Tämä onkin hyvin luonnollista, sillä ala-asteikäisille ei ole entuudestaan ainakaan annettu samaa määrää informaatiota vaihto-opiskelusta, ja myös vierailijat eivät varmastikaan keskittyneet Erasmus -ohjelmaan yhtä paljon heidän kohdallaan kuin vanhempien oppilaiden kanssa. Aiemmalla opetuskokemuksella tai sillä, pitikö oppilas oppitunnin aiheita ylipäättään mielenkiintoisina, ei näyttänyt olevan vaikutusta siihen, muistettiinko vaihto-ohjelman nimeä.

5.11 Vierailijoiden ja vastaanottavien opiskelijoiden kokemusten vertailu

Vierailijoilta oli pyydetty palautetta ja heidän näkemyksiään vierailuista Eurooppalainen Suomi ry:n toimesta. Näitä palautteita ja vastaanottavien oppilaiden arvioita vertaillen voitiin huomata että kokemukset olivat varsin samassa linjassa keskenään. Kaikki vierailijat yhtä lukuun ottamatta kokivat vierailut erittäin positiivisiksi ja yhteistyön oppi-

laiden kanssa hyväksi. Samaa mieltä olivat vastaanottavat oppilaatkin kokonaisuutena. Ainoa poikkeava tapaus, jossa mielipiteet eivät olleet samassa linjassa, koskivat juuri tätä yhtä vierailijaa, joka ei kokenut vierailua kovin positiiviseksi. Tämän vierailijan kohdalla oppilaista jopa 82 % oli sitä mieltä että oppitunnin aiheet olivat mielenkiintoisia. Vain 6 % totesi että aiheet eivät olleet kovin mielenkiintoisia. Myös jopa 74 % näistä oppilaista koki että oppivat tunnilla lisää kyseisestä oppiaineesta. Näistä voidaankin päätellä, että vaikka vastaanottavat oppilaat kokisivat vierailun hyvänä ja opettavaisena, vierailijan näkemys asiasta ei välttämättä ole sama. Tähän voi olla syynä kulttuurilliset erot ja esimerkiksi se, että vierailijat eivät ole tottuneet juuri suomalaisten oppilaiden käyttäytymiseen. Tästä yhdestä negatiivisesta kokemuksesta huolimatta kaikki vierailijat haluaisivat suositella kouluvierailuihin osallistumista myös muille vaihto-opiskelijoille.

6 Johtopäätökset ja kehitysideat

6.1 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimuksen pätevyys eli validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkimus mittaa sitä, mitä on tarkoituskin selvittää. Tämä on varmistettava etukäteen huolellisella suunnittelulla ja tarkoin harkitulla tiedonkeruulla. Edustava otos ja korkea vastausprosentti edesauttavat myös validiteetin toteutumista. (Heikkilä 2008, 29-30.) Kokonaisuudessaan tämän tutkimuksen validiteettia voidaan pitää hyvänä, sillä siinä esitettyjen kysymysten kautta on saatu vastaus tutkimusongelmaan. Tutkimus on myös suunniteltu huolellisesti, otos on ollut riittävän edustava ja vastausprosentti lähes maksimissa. Validiteettia vahvistaa myös se, että tutkimustulokset ovat varsin yksiselitteisiä ja käsitettäisiin varmasti samalla tavalla toisen tutkijan näkökulmasta.

Tutkimuksen luotettavuudella eli reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten tarkkuutta ja sitä, että tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia. Tulokset ovat sattumanvaraisia silloin, jos otoskoko on liian pieni. Tutkimuksen on myös oltava luotettavasti toistettavissa samantlaisin tuloksin jotta se olisi reliaabeli. (Heikkilä 2008, 30-31.) Tutkimusmenetelmän valinta oli lisäksi luotettavuutta, sillä se toteutettiin nimettömästi ja itsenäisesti, mikä varmisti vastausten totuudenmukaisuuden. Henkilökohtainen kysely olisi voinut toisaalta tuoda syvyyttä vastauksiin, mutta myös rajata totuudenmukaisia vastauksia. Itse tiedonkeruun toteutusta voidaan myös pitää luotettavana, sillä kysely tapahtui valvonnan alla, mikä varmisti sen, että kysely myös täytettiin itsenäisesti. Myös tarvittavaa ohjeistusta pystyttiin antamaan. Tätä tutkimusta voidaan pitää kokonaisuudessaan reliaabelina, sillä otoskoko on riittävän suuri siihen, että vastauksien keskiarvoja voidaan yleistää koskemaan suurempaa joukkoa ja on varsin varmaa, että samankaltaisia tuloksia saataisiin, jos tutkimus toteutettaisiin uudestaan toisen tutkijan toimesta.

Tutkimuksen kokonaisluotettavuutta tulee arvioida validiteetin ja reliabiliteetin perusteella. Luotettavuuteen vaikuttaa vahvasti myös vastauskato, joka tarkoittaa siis niiden vastausten määrää, joita ei voitu hyväksyä tutkimukseen tai joita ei saatu kerättyä (Heikkilä 2008, 30). Kaikki tämän tutkimuksen otokseen osallistuneet vastasivat kyselyyn ja koska vain kolme vastauslomaketta tuli hylätä niiden puutteellisuuden takia, voidaan

tutkimusta pitää luotettavana, kun ottaa kadon lisäksi huomioon perustelut validiteetista ja reliabiliteetista. Tutkimuksen luotettavuus kärsii kuitenkin siinä, ettei sitä voida pitää valtakunnallisesti edustavana sen vuoksi, että hankkeen tavoitteiden toteutumista on selvitetty vain Helsingissä opiskelevilta oppilailta. Tähän oli syynä tutkimuslupien saamiseen ja matkustamiseen liittyvät ongelmat. Jos tutkimuksen toteuttaisi uudestaan, olisi hyvä varata enemmän aikaa tutkimuksen toteuttamiseen, jotta saataisiin maantieteellisesti laajempi otos. Tässä tapauksessa kuitenkin aikataulun tiukkuus ja se, että tutkimuslupien välttämättömyys tuli yllätyksenä juuri tutkimuksen toteutuksen alkaessa, vaikutti siihen että näin ei voinut tehdä. Hyvän tutkimuksen perustana on myös, että tutkija on puolueeton tutkimusta tehdessään, sekä pitää huolen siitä että tutkimuksessa on tietosuoja eikä kenenkään yksityisyyttä vaaranneta (Heikkilä 2008, 32). Tätä tutkimusta tehdessä näistä molemmista seikoista on pidetty tarkasti huolta.

6.2 Johtopäätökset

Johtopäätöksenä voidaan sanoa, että kouluvierailut ovat tuottaneet tulosta ja niiden kautta on saavutettu hankkeen tavoitteita. Tämä voidaan päätellä keskeisimmistä tuloksista, joita tutkimuksesta saatiin. Vastaajilta saatu keskiarvo 4,08 liittyen vierailujen aiheiden mielenkiintoisuuteen ja tulos siitä että jopa 83 % vastaajista piti aiheita mielenkiintoisia todistaa, että vierailuita pidetään positiivisina ja mielekkäinä tapahtumina. Lähes kaikki eli jopa 90 % vastaajista koki saaneensa lisätietoa vierailijan kotimaasta ja sen kulttuurista, mikä todistaa että hankkeen kautta saadaan toteutettua sekä hankkeen tavoitetta lisätä oppilaiden kulttuurintuntemusta että myös kotikansainvälistämiseen liittyviä tavoitteita. Yksi hankkeen tavoitteista oli myös kannustaa suomalaisia oppilaita opiskelemaan ulkomailla. Tämä toteutui myös varsin hyvin, sillä 68 % vastaajista koki saaneensa lisätietoa ulkomailla opiskelusta ja 51 % arvioi että vierailu innosti heitä itse lähtemään ulkomaille opiskelemaan. Hankkeen tavoitteena on myös levittää tietoisuutta Eurooppa- ja EU- asioista. Tämän kohdalla hanke ei ole onnistunut aivan niin vahvasti. Alle puolet eli vain 45 % vastaajista koki että oppi lisää Euroopasta ja vain 17 % koki että he oppivat lisää Euroopan unionista. Nämä luvut eivät aivan vastaa hankkeen tavoitteita. Vastaajista selvä enemmistö eli 73 % muisti että vieraileva opiskelija oli tullut Suomeen juuri Erasmus -vaihto-ohjelman kautta, mikä täyttää hankkeen tavoitteen siitä, että oppilaille halutaan tiedottaa Erasmus -ohjelmasta. Tutkimuksen perusteella

huomattiin myös, että yläasteikäisiä on vaikein motivoida yhtään mihinkään, varsinkin kielten lisäopiskeluun tai ulkomailla opiskeluun. Tämän voidaan olettaa johtuvan murrosiän tuomasta yhteistyöhaluttomuudesta ja levottomuudesta.

Tulosten perusteella voidaan myös päätellä, että aiemmalla opetuskokemuksella on osittain vaikutusta siihen, miten hyvin oppilaat tuntevat oppivansa asioita tunneilla. Hankkeen tavoitteisiin peilattaessa voidaan huomata varsinkin poikkeavuuksia siinä, että Eurooppaan ja Euroopan unioniin liittyviä asioita opitaan paremmin opetuskokemusta omaavien vierailijoiden kanssa. Opetuskokemusta omaavien vierailijoiden kanssa Euroopasta oppi jopa 27 % kun kokemattomien kanssa taas vain 18 %. Euroopan unionin kohdalla vastaavat tulokset olivat 11 % ja 6 %. Opetuskokemuksella ei kuitenkaan tuntunut olevan vaikutusta esimerkiksi kulttuurintuntemuksen lisäämisessä tai ulkomailla opiskeluun rohkaisemisessa, sillä näissä tuloksissa ei esiintynyt yhtä paljon eroja. Tähän voi olla syynä juurikin se, että vierailijoille on luonnollista puhua kulttuuristaan ja opiskelusta luontevasti huolimatta siitä onko heillä opetuskokemusta. Tutkimuksessa jätettiin huomioimatta joitakin taustatekijöitä, joiden ei koettu vaikuttavan tuloksiin millään lailla tai niistä ei voitu vetää riittäviä johtopäätöksiä. Vastaajien sukupuoli oli eräs taustatekijä, jolla ei huomattu olevan tutkimukselle keskeistä vaikutusta. Myöskään vierailijan kansalaisuutta tai opintoalaa ei voitu ottaa huomioon analyysissä, sillä vierailijoiden määrä oli sen verran pieni, ettei näistä tuloksista voitaisi vetää minkäänlaisia luotettavia johtopäätöksiä, vaikka huomattaisiinkin että tuloksissa on eroja.

6.3 Kehitysideat

Muutamia kehitysideoita hankkeeseen ja mahdolliseen jatkotutkimukseen löydettiin tämän tutkimuksen kautta. Hankkeen jatkototeutuksessa tulisi pohtia kannattaisiko vierailuihin valita enemmän opetuskokemusta omaavia, sillä tutkimustulokset puhuvat osittain sen puolesta, että näistä vierailijoista olisi eniten hyötyä hankkeen tavoitteille. Toisaalta tulisi ottaa huomioon myös se, että kaikille halukkaille vierailijoille olisi annettava mahdollisuus osallistua hankkeeseen, sillä yksi sen tavoitteista on kuitenkin tutustuttaa myös ulkomaalaisia opiskelijoita suomalaiseen kulttuuriin. Vierailijoita tulisi joka tapauksessa jatkossa rohkaista kertomaan enemmän Eurooppaan tai Euroopan unioniin liittyvistä asioista, jotta hankkeen tavoitteiden toteutuminen voitaisiin maksimoida.

Olisi myös hyvä, että vierailijoita rohkaistaisiin kertomaan vierailuilla Erasmus -vaihto-ohjelmasta edes jonkin verran, vaikkakin tämän tutkimuksen kautta oli huomattavissa että suurin osa jo tekeekin näin. Vierailijoita voitaisiin myös ohjeistaa valitsemaan aiheensa tarkemmin riippuen siitä, minkä koulutusasteen tunnille he ovat menossa opettamaan. Esimerkiksi lukioikäiset eivät tunnu saavan yhtä paljon hyötyä vierailusta, jos tunnilla käsitellään jo heille itsestään selviä asioita. Ala-asteikäisille taas ei välttämättä ole järkeä painottaa ulkomailla opiskelun aiheista yhtä paljon kuin vanhemmille oppilaille, sillä heille aihe ei ole vielä kovin ajankohtainen. Ala-asteikäisille suunnatuilla oppitunneilla voisi teemoja painottaa kielten opetukseen, kun taas yläasteikäisten ja lukioikäisten kohdalla voisi taas keskittyä enemmän sisältöön.

Tämän tutkimuksen pohjalta voidaan myös todeta, että jatkotutkimukselle oli tarvetta vielä tarkemman lisätiedon saamiseksi. Jatkotutkimus olisi hyvä suunnitella niin, että olisi resursseja toteuttaa tutkimus valtakunnallisesti, jotta saataisiin esimerkiksi mahdollisia eroja asuinpaikkakuntien välillä. Tässä tutkimuksessa saatiin myös varsin vähän tietoa lukioikäisiltä heidän pienen osuutensa vuoksi otoksesta, joten yksi mahdollisuus olisi myös toteuttaa kolme eri tutkimusta, joissa perehdyttäisiin yhteen koulutusasteeseen kerrallaan. Lukioikäisten pieni määrä johtui lähinnä siitä, että lukioissa kielten opetuksen ryhmät olivat pienempiä. Lukioikäisten kohdalla käytetty internetissä täytettävä kyselylomake toimi kuitenkin hyvin. Lukioikäiset ovat potentiaalisin ryhmä siitä näkökulmasta, että heille ulkomailla opiskelu ja Erasmus -vaihto-ohjelmaan osallistuminen olisi kaikkein ajankohtaisinta. Jatkotutkimuksessa tulisi myös tiedustella yleisarvosanaa koko vierailulle - ei pelkästään vierailun aiheiden mielenkiintoisuudelle - ja myös pyytää vastaajia tarkentamaan että mitkä oppitunneilla käsitellyistä teemoista olivat kaikkein mielenkiintoisimpia, jotta pystyittäisiin myös jatkossa suunnittelemaan vierailujen sisältöä tarkemmin. Eräs tarkentava kysymys voisi myös olla, että oliko Erasmus -vaihto-ohjelma vastaajalle entuudestaan tuttu, jotta saataisiin todellinen lukumäärä vastaajista, jotka oppivat tuntemaan vaihto-ohjelman vierailun kautta.

Tutkimuksen pohjalta voidaan myös todeta että hanke tukee hyvin myös opetussuunnitelmien asettamia kansainvälisyyteen liittyviä tavoitteita. Erasmus kouluissa –hanke liittyy tavoitteidensa perusteella ennen kaikkea muiden kulttuurien tuntemukseen, kulttuurien väliseen toimintataitoon ja kielitaitoon, kulttuuri-identiteetin rakentamiseen sekä

monikulttuurisuuteen. Hankkeen kautta lisätään kulttuurien tuntemusta, kulttuurien välistä toiminta- ja kielitaitoa, rakennetaan kulttuuri-identiteettiä ja lisätään monikulttuurisuutta sekä vierailevien oppilaiden että kotimaistenkin oppilaiden keskuudessa. Näiden tavoitteiden lisäksi hanke tukee myös ihmisoikeuksien tuntemusta sekä suvaitsevaisuutta, sillä muiden kulttuurien oppimisen kautta ymmärtää myös paremmin eroja ja yhtäläisyyksiä kulttuurien ja maiden arvojen sekä tapojen välillä.

Hankkeen tavoitteet eivät välttämättä ole kaikilta osin realistisia kaikille ikäryhmille, sillä esimerkiksi EU -asioista tai Erasmusesta puhuminen ala-asteikäisille ei välttämättä ole vielä tarpeellista. Heidän kohdallaan tulisi keskittyä enemmänkin kulttuurintuntemuksen lisäämiseen. Näitä parannuksia lukuun ottamatta voidaan kokonaisuutena todeta, että hanke ja kouluvierailut ovat todella hyvällä mallilla.

7 Oman oppimisen arviointi

Kokonaisuutena olen hyvin tyytyväinen tutkimuksen toteutukseen ja lopputulokseen sekä opinnäytetyön kirjoittamisen prosessiin. Suurimpina hyötyinä opinnäytetyön tekemisestä jäi käteen uudet keinot ja työkalut projektinhallintaan. Ammatillisesti aion suuntautua juuri projektinhallintaan markkinoinnin puolella, minkä vuoksi tämä prosessi oli loistavaa harjoitusta tähän. Ajanhallinta, vastoinikäymiset ja stressaavat tilanteet oli kaikki saatava selvitettyä samalla pitäen prosessi kasassa ja aikataulussa. Näiden lisäksi tunnen oppineeni paljon tutkimuksen käytännön toteutuksesta ja tutkimustulosten käsittelystä sekä analysoinnista.

Projekti alkoi helmikuussa ja meni alkuun hyvin aikataulun mukaan. Suurin vastoinkäyminen kohdattiin kun selvisi, että tutkimusta ei pidetäkään palautteen keräämisenä, vaan nimenomaan tutkimuksena, minkä vuoksi minun tuli hankkia Helsingin opetusvirastolta lupa tutkimuksen tekemiseen. Tämä seisautti koko projektin pariaksi viikoksi, mutta välittömästi luvan saamisen jälkeen pääsin aloittamaan kouluvierailut ja prosessi eteni varsin tehokkaasti eteenpäin.

Huhtikuun loppuun mennessä kaikki aineisto oli kerätty ja analyysin tekeminen aloitettiin. Teoriaosuus oli tässä vaiheessa jo hiottu valmiiksi. Jälkeenpäin tarkastellessa ainoat asiat, mitä tekisin toisin, olisi otoskoon suurentaminen. Tämä olisi kuitenkin edellyttänyt enemmän aikaa tutkimuksen tekemiseen kuin myös itseltäni joustavampaa aikataulua. Olisi myös ollut hyvä, että tutkimusta olisi voinut tehdä laajemmalla alueella, mutta matkustaminen toisille paikkakunnille ei valitettavasti ollut mahdollisuutena aikataulun ja tutkimuslupien rajoitteiden vuoksi.

Sisällöllisesti eniten opinnäytetyöstä opin kansainvälisyyden merkityksestä sekä koulutuksessa että työelämässä. Minulle itselleni ajankohtaisinta on juuri kansainvälisyyden arvostus työelämässä, mistä koin saavani paljon tietoa tämän opinnäytetyön tekemisen yhteydessä. Kiinnostavinta koko prosessin päätteeksi tulee olemaan se, että odotan innolla miten tutkimustani tullaan käyttämään Erasmus kouluissa -hankkeen kehittämisessä.

Lähteet

Airas M. & Zenkner V. 2007. Yli rajojen. Erasmus eurooppalaista korkeakoulutusta rakentamassa. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus. Helsinki.

Beelen, J. 2011. Internationalisation at Home in a Global Perspective: A Critical Survey of the 3rd Global Survey Report of IAU.

<http://rusc.uoc.edu/ojs/index.php/rusc/article/view/v8n2-beelen/v8n2-beelen-eng>.

Luettu 21.4.2013.

CIMO 2011. Erasmus Suomessa. Tilastoja suomalaisten korkeakoulujen osallistumisesta Erasmus-ohjelmaan vuosina 2007-2010.

http://cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/23805_Erasmus_tilastojulkaisu_web.pdf. Luettu 20.4.2013.

CIMO 2012. Koulu Euroopassa - Eurooppa koulussa - ohjelma tuo EU-asiat kouluihin. http://www.cimo.fi/ohjelmat/koulu_euroopassa_eurooppa_koulussa. Luettu 19.4.2013.

CIMO 2013a. Mikä on CIMO? http://www.cimo.fi/mika_on_cimo. Luettu 23.8.2013.

CIMO 2013b. Erasmus - Euroopan unionin vaihto- ja yhteistyöohjelma korkeakouluille. <http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmus>. Luettu 15.4.2013.

ESN. What is ESN? <http://www.esn.org/content/what-esn>. Luettu 15.4.2013.

EAIE. Internationalisation at Home. <http://www.eaie.org/home/about-EAIE/expert-communities/special-interests/iah.html>. Luettu 20.4.2013.

Eurooppalainen Suomi ry 2010a. Erasmus kouluissa -hanke.

<http://www.eurooppalainen suomi.fi/fi/project/5/43/>. Luettu 10.4.2013.

Eurooppalainen Suomi ry 2010b. Tulevaisuuden Eurooppa tehdään nyt!

<http://www.eurooppalainenensuomi.fi/fi/info/> - Luettu 10.4.2013.

Eurooppalainen Suomi ry 2010c. For Erasmus students.

<http://www.eurooppalainenensuomi.fi/fi/project/5/85/>. Luettu 10.4.2013.

Garam, I. 2005. Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä.

http://cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/15451_opiskelijoiden_liikkuvuus_tyoelama.pdf. Luettu 3.5.2013.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. uudistettu painos. Edita Prima Oy. Helsinki.

Hylkilä I. & Salminen H. 2012. Koulu Euroopassa - Eurooppa koulussa -ohjelman arviointi. Management Institute of Finland MIF Oy.

Opetushallitus 2004. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Vammalan kirjapaino Oy. Vammala.

Opetushallitus 2008. Osaanko? Uskallanko? - Tottakai! Opas koulujen kansainvälistämiseen.

http://cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/15496_osaanko_uskallanko.pdf. Luettu 1.5.2013.

Opetushallitus 2011a. Kansainvälisen toiminnan laatusuositus.

http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/23264_oph_KV_laaturortit_fi_LOWRESLOPUL.pdf. Luettu 15.4.2013.

Opetushallitus 2011b. Koulu kohtaa maailman.

http://www.oph.fi/download/138412_Koulu_kohtaa_maailman.pdf. Luettu 4.4.2013.

Opetusvirasto 2011. Kotikansainvälisyyden työkalupakki - konkreettisia työkaluja kotikansainvälisyyden toteuttamiseen.

http://www.oph.fi/download/131857_Kotikansainvalisyysdentyokalupakki_15_3_2011.pdf. Luettu 2.5.2013.

Polkka 2013a. Opetussuunnitelma. <http://www.polkka.info/opetussuunnitelma.html>. Luettu 24.8.2013.

Polkka 2013b. Kotikansainvälisyys. <http://www.polkka.info/kotikansainvalisyys.html>. Luettu 3.5.2013.

Sandström, S. 2003. Networking for Internationalisation at Home (IaH) in nursing education. http://www.gar.uff.br/aai/artigos/Iah_nursing.pdf. Luettu 22.4.2013.

Taanila, A. 2013. Akin menetelmäblogi. Kruskal-Wallis –testi. <http://tilastoapu.wordpress.com/2012/04/14/kruskal-wallis-testi/>. Luettu 17.9.2013.

Tuokko, K. 2011. Erasmus kouluissa. CIMO. http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/22309_Erasmus_kouluissa_CIMO_29_8_2011.pdf. Luettu 5.4.2013.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake ala-asteikäisille

Eurooppalainen Suomi ry
parempaa Eurooppaa rakentamassa

Arvioi vierailijan oppituntia seuraavien kysymysten kautta.

Kiitos vastauksistasi!

1.) Olen:

☐ Poika

☐ Tyttö

**2.) Pistä rasti ruutuun niihin asioihin, joista vierailija puhui.
Voit valita useamman vaihtoehdon.**

☐ Kieli

☐ Matkustaminen

☐ Ruoka

☐ Musiikki

☐ Ulkomailla opiskelu / työskentely

☐ Internet

☐ Euroopan Unioni

☐ Maantieto

☐ Harrastukset

☐ Historia

☐ Uskonto

☐ Perinteet / Juhlat

☐ Jokin muu, mikä

3.) Puhuttiinko oppitunnilla joistakin muista Eurooppaan liittyvistä asioista?

4.) Valitse seuraavista vaihtoehdoista se, joka on lähimpänä omaa mielipidettäsi.

	Todella huonosti	Huonosti	Ei hyvin eikä huonosti	Hyvin	Todella hyvin
Ymmärsin mitä vieras halusi kertoa	☐	☐	☐	☐	☐
Vieraan aihe kiinnosti minua	☐	☐	☐	☐	☐
Opin lisää Euroopasta	☐	☐	☐	☐	☐
Opin lisää Euroopan unionista	☐	☐	☐	☐	☐
Sain lisää tietoa millaista on asua ulkomailla	☐	☐	☐	☐	☐
Sain intoa vieraiden kielten opiskeluun	☐	☐	☐	☐	☐
Sain intoa lähteä vanhempansa itse ulkomaille opiskelemaan	☐	☐	☐	☐	☐
Opin lisää maasta, josta vierailija on kotoisin	☐	☐	☐	☐	☐

5.) Opitko tunnilla lisää (oppiaine)?

- ☐ Kyllä
☐ En

5 a.) Jos opit tunnilla lisää (oppiaine), mitä se oli? Kirjoita vastaus tähän.

5 b.) Jos opit tunnilla lisää (oppiaine), kuinka hyödyllistä tämä uusi tieto oli? Valitse seuraavista vaihtoehdoista se, joka on lähimpänä omaa mielipidettäsi.

	Ei yhtään hyödyllistä	Ei kovin hyödyllistä	Siltä väliltä	Hyödyllistä	Erittäin hyödyllistä
Kuinka hyödyllistä uusi tieto oli?	☐	☐	☐	☐	☐

6.) Minkä nimisen vaihto-ohjelman kautta vierailija on tullut opiskelemaan Suomeen? Laita rasti oikeaan vaihtoehtoon.

- ☐ Sokrates
☐ Mundus
☐ Erasmus

Liite 2. Kyselylomake yläaste- ja lukioikäisille

Eurooppalainen Suomi ry
parempaa Eurooppaa rakentamassa

Arvioi vierailijan pitämän oppitunnin sisältöä seuraavien kysymysten kautta.

Kiitos vastauksistasi!

1.) Sukupuolesi:

- ☐ Mies
- ☐ Nainen

**2.) Mitä aiheita vierailijan oppitunti käsitteli?
Voit valita useamman vaihtoehdon.**

- ☐ Kieli
- ☐ Matkustaminen
- ☐ Ruoka
- ☐ Musiikki
- ☐ Ulkomailla opiskelu / työskentely
- ☐ Internet
- ☐ Euroopan Unioni
- ☐ Maantieto
- ☐ Harrastukset
- ☐ Historia
- ☐ Uskonto
- ☐ Perinteet / Juhlat
- ☐ Jokin muu, mikä

3.) Mitä muita Eurooppaan liittyviä aiheita nousi esiin oppitunnin aikana?

4.) Vastaa seuraaviin väittämiin valitsemalla omaa mielipidettäsi lähimpänä oleva vaihtoehto.

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Ymmärsin mitä vieras halusi kertoa	☐	☐	☐	☐	☐
Vieraan aihe oli mielenkiintoinen	☐	☐	☐	☐	☐
Opin lisää Euroopasta	☐	☐	☐	☐	☐
Opin lisää Euroopan unionista	☐	☐	☐	☐	☐
Sain lisää tietoa ulkomailta opiskelusta	☐	☐	☐	☐	☐
Sain intoa vieraiden kielten opiskeluun	☐	☐	☐	☐	☐
Sain intoa lähteä itse ulkomaille opiskelemaan	☐	☐	☐	☐	☐
Opin lisää kyseessä olevasta maasta ja sen kulttuurista	☐	☐	☐	☐	☐

5.) Opitko tunnilla lisää (oppiaine)?

- ☐ Kyllä
☐ En

5 a.) Jos opit tunnilla lisää (oppiaine), mitä se oli?

5 b.) Jos opit tunnilla lisää (oppiaine), kuinka hyödyllistä tämä uusi tieto oli? Valitse seuraavista sopivin vaihtoehto.

	Ei lainkaan hyödyllistä	Ei kovin hyödyllistä	Siltä väliä	Hyödyllistä	Erittäin hyödyllistä
Kuinka hyödyllistä uusi tieto oli?	☐	☐	☐	☐	☐

6.) Minkä nimisen vaihto-ohjelman kautta vierailija on tullut suorittamaan opintojaan Suomeen?

- ☐ Sokrates
☐ Mundus
☐ Erasmus

Liite 3. Huoltajille osoitettu lupakirje

Hyvä huoltaja,

Erasmus kouluissa -projekti on valtakunnallinen, CIMOn rahoittama projekti, jossa Suomeen tulleet **Erasmus -vaihto-opiskelijat vierailevat suomalaisissa peruskouluissa ja lukioissa kertoen omasta maastaan ja kulttuurista samalla kotikansainvälisten suomalaisia oppilaita ja opiskelijoita.** Eurooppalaiset opiskelijat voivat esitellä tunneilla omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä samalla tutustua suomalaisen koulun arkeen. Toimintaan osallistuminen on kouluille täysin maksutonta.

Opiskelijat vierailevat kouluissa opettajien esittämien toivomusten ja kunkin opiskelijan oman erityisosaamisen mukaan. Esimerkiksi saksankielisiä opiskelijoita pyritään saamaan vierailulle koululle, jossa opetetaan saksaa ja eurooppalaiset vaihto-opiskelijat voivat vierailla esim. OPO-tunneilla kertoen ulkomailla opiskelusta. Nuorten eurooppalaisten vierailujen on koettu hyvin tukevan eri aineiden kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteita sekä motivoineen oppilaita kielten opiskeluun. Lisää tietoa Erasmus kouluissa -projektista löytyy Internet-sivuiltamme osoitteesta www.erasmuskouluissa.fi.

Lapsenne tunnille on lähipäivinä tulossa Erasmus – opiskelija vierailulle. Keräämme tänä keväänä laajasti palautetta opettajilta, mutta samoin toivomme saavamme palautetta myös vierailuja vastaanottaneilta koululaisilta ja lukiolaisilta useista eri kouluista. Palautteen kerääminen on meille tärkeää, jotta toimintamme saisi rahoitusta myös tuleviksi vuosiksi. Lisäksi **haluamme oppilailta itseltään kuulla, mitä mieltä he vierailusta olivat. Siten tiedustelinkin, voiko lapsenne osallistua oppitunnin aikana toteutettavaan lyhyeen kyselyyn?** Kyselyssä emme tiedustele oppilaiden henkilötietoja eli **kysely tehdään nimettömänä. Kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista.** Kyselyn suorittaa Antti Nykänen, joka on liiketalouden opiskelija Haaga-Helian ammattikorkeakoulusta ja tekee opinnäytetyönsä aiheesta.

Ystävällisin terveisin,

Katja Tuokko

Erasmus kouluissa -hankkeen koordinaattori
Eurooppalainen Suomi ry
Hermannin rantatie 12 B, 2. krs., FI-00580 HELSINKI
katja.tuokko@eurooppalainen suomi.fi
050 354 1607 / (09) 6811 5716

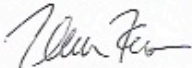
Antti Nykänen
Vaasankatu 25 A 24, 00500 Helsinki
050 910 2338
antnykanen@gmail.com

☐ Lapseni saa osallistua kyselyyn

☐ Lapseni ei saa osallistua kyselyyn

Huoltajan allekirjoitus

Liite 4. Tutkimuslupa

	VANTAAN KAUPUNKI VANDA STAD	VIRANHALTIJAN PÄÄTÖS 122 /2013 1 (3)
Sivistystoimi Perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo		Dno KPK 1443/2013/092
22.4.2013		
Tutkimusluvan myöntäminen/Erasmus kouluissa- hankkeen toteutuminen oppilaiden näkökulmas- ta		
Opiskelija Antti Nykänen hakee tutkimuslupaa opinnäytetyötänsä (Haaga- Helian ammattikortakoulu) varten. Tutkimuksen nimenä on Erasmus kouluis- sa- hankkeen toteutuminen oppilaiden näkökulmasta. Erasmus kouluissa-projekti on valtakunnallinen, CIMOn rahoittama pro- jekti, jossa Suomeen tulleet Erasmus vaihto-oppilaat vierailevat suomalai- sissa kouluissa kertoen omasta maastaan ja kulttuuristaan. Tutkimus tehdään Mikkolan, Kilterin, Koivukylän, Kaivokselan, Päivä- kummun, Kartanonkosken sekä Vantaan kansainvälisissä kouluissa. Hakija on sopinut asiasta koulujen rehtoreiden kanssa.		
Päätös	Päätän myöntää Antti Nykäselä luvan tehdä tutkimuksen asiakohdassa mainituissa perusopetuksen kouluissa aiheesta Erasmus kouluissa- hankkeen toteutuminen oppilaiden näkökulmasta. Päätän myös, että valmis tutkielma tulee toimittaa sähköisessä pdf-muodossa osoitteeseen: kirjaamo@vantaa.fi Tutkimuksen tekeminen edellyttää, että asiasta sovitaan yksikön johtajan tai vastaavan kanssa ja mikäli kyseessä on alle 18-vuotiaita koskeva tutki- mus, pyydetään huoltajan suostumus. Tutkimuksella kerättyjä tietoja saa käyttää vain tutkimustarkoituksiin. Tutkijat ovat lain mukaan salassapito- velvollisia tutkimuksessa tietoonsa saamien yksilöä tai perhettä koskevien asi- oiden suhteen.	
Päiväys	Vantaa 22.4.2013	
Allekirjoitus		
Nimen selvennys	Ilkka Kalo	
Virka-asema	Perusopetuksen johtaja	
Oikaisuvaatimusohjeet		
Tähän päätökseen tyytymättöm voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.		
Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.		

Liite 5. Rehtorille osoitettu saatekirje

Hyvä rehtori,

Eurooppalainen Suomi on kaikille Eurooppa-asioista kiinnostuneille avoin kansalaisjärjestö, joka suhtautuu myönteisesti Euroopan integraatioon, mutta tahtoo samalla kehittää Euroopan unionia nykyistä tehokkaampaan, avoimempaan ja demokraattisempaan suuntaan tunnuslauseenaan "parempaa Eurooppaa rakentamassa".

Erasmus kouluissa -projekti on valtakunnallinen, CIMOn rahoittama projekti, jossa Suomeen tulleet **Erasmus -vaihto-opiskelijat voivat vierailla suomalaisissa peruskouluissa ja lukioissa kertoen omasta maastaan ja kulttuurista samalla kotikansainvälisten suomalaisia oppilaita ja opiskelijoita.** Eurooppalaiset opiskelijat voivat esitellä tunneilla omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä samalla tutustua suomalaisen koulun arkeen. Toimintaan osallistuminen on kouluille täysin maksutonta.

Koulussanne opettaja tai useampikin on jo syyslukukauden aikana vastaanottanut Erasmus-opiskelijan vierailun tunnilleen. Opettajilta kouluvierailutoiminnosta saatu palaute on ollut erittäin positiivista: nuorten eurooppalaisten vierailujen on koettu hyvin tukevan eri aineiden kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteita sekä motivoineen oppilaita kielen opiskeluun. Lisäksi opettajat ovat kokeneet hankkeeseen osallistumisen vaivattomaksi ja helpoksi tavaksi tuoda kansainvälisyyttä luokkahuoneeseen: vain ilmoittautumalla hankkeeseen opettajille on välitetty kouluun sopiva vierailija.

Opiskelijat vierailevat kouluissa opettajien esittämien toivomusten ja kunkin opiskelijan oman erityisosaamisen mukaan. Esimerkiksi saksankielisiä opiskelijoita pyritään saamaan vierailulle koululle, jossa opetetaan saksaa ja eurooppalaiset vaihto-opiskelijat voivat vierailla esim. OPO-tunneilla kertoen ulkomailla opiskelusta. Lisää tietoa Erasmus kouluissa –projektista löytyy Internet-sivuiltamme osoitteesta www.erasmuskouluissa.fi.

Erasmus kouluissa –hankeemme rahoitus on kesällä 2013 katkolla ja toivomme, että myös voisimme myös tulevaisuudessa tarjota kouluille tätä maksutonta kouluvierailutoimintaa. Siten keräämme tänä keväänä laajasti palautetta opettajilta, mutta samoin toivomme saavamme palautetta myös vierailuja vastaanottaneilta koululaisilta ja lukiolaisilta. Palautteen kerääminen on meille tärkeää, jotta toimintamme saisi rahoitusta myös tuleviksi vuosiksi. **Opetusvirasto edellyttää meiltä tutkimuslupaa ennen kuin voimme sopia oppilaille suunnatun kyselyn toteuttamisesta kouluilla ja tiedustella huoltajilta lupaa kyselylle.** Tässä on syy siihen miksi lähestyn teitä sähköpostitse. **Jos koulussanne toteutetaan myös tänä keväänä Erasmus kouluissa –kouluvierailu, voisimmeko kerätä vierailun aikana oppilailta nimetöntä palautetta siitä, mitä mieltä oppilaat vierailusta olivat** (edellyttäen, että saamme luvan myös oppilaan huoltajalta)? Toiveenamme on kerätä palautetta oppilailta maaliskuun aikana toteutettavista vierailuista. Voi siis olla, että koulunne opettajan pyyntö vierailusta toteutuisi tänä keväänä vasta myöhempänä ajankohtana tai vierailua ei tänä lukukautena toteuteta. Alustava lupa kyselyn tekemiseen koulussa kuitenkin tarvitaan opetusviraston tutkimuslupahakemukseen.

Liitän sähköpostiini myös kyselylomakkeemme.

Kiitos jo etukäteen avustanne! Vastaan mielelläni kaikkiin kysymyksiin.

Hyvää viikonloppua toivottaa,

Katja Tuokko
Erasmus kouluissa -hankkeen koordinaattori
Eurooppalainen Suomi ry / European Movement in Finland / Finland i Europa rf
Hermannin rantatie 12 B, 2. krs., FI-00580 HELSINKI
katja.tuokko@eurooppalainenensuomi.fi
050 354 1607 / (09) 6811 5716

Hypothesis Test Summary

	Null Hypothesis	Test	Sig.	Decision
1	The distribution of Ymmärsinmitävierashalusikertoa is the same across categories of Koulutusaste.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,544	Retain the null hypothesis.
2	The distribution of Vieraanaiheolimielenkiintoinen is the same across categories of Koulutusaste.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,000	Reject the null hypothesis.
3	The distribution of OpinlisääEuroopasta is the same across categories of Koulutusaste.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,328	Retain the null hypothesis.
4	The distribution of OpinlisääEuroopanuniosta is the same across categories of Koulutusaste.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,002	Reject the null hypothesis.
5	The distribution of Sainlisäätietoaulkomaillaopiskelusta is the same across categories of Koulutusaste.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,011	Reject the null hypothesis.
6	The distribution of Sainintoavieraidenkieltenopiskeluun is the same across categories of Koulutusaste.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,007	Reject the null hypothesis.
7	The distribution of Sainintoalähteäitseulkomailleopiskelemaan is the same across categories of Koulutusaste.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,070	Retain the null hypothesis.
8	The distribution of Opinlisääkyseessäolevastamaastajaskulttuurista is the same across categories of Koulutusaste.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,039	Reject the null hypothesis.

Asymptotic significances are displayed. The significance level is ,05.